

KULTÚRA

ROČNÍK XXII. – č. 9

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

30. APRÍLA 2019

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,60 €

V poslednom marcovom týždni kardinál Robert Sarah, prefekt Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatosti, v spolupráci s francúzskym novinárom Nicolasom Diatom, vydal svoju tretiu knihu rozhovorov, *Le soira proche et déjale jour baisse* (Zvečerieva sa a deň sa už schýlil; Fayard, Paris 2019, 448 strán). V knihe kardinál podáva autentickú diagnózu súčasnej neutešenej situácii v Cirkvi. Dramaticky sa vyjadruje hlavne o súčasnej kríze Cirkvi na Západe, poukazuje na jej korene a hľadá východisko

Lament

z nej. Jeho názory a kritické pripomienky sa nestretávajú so všeobecným súhlasom, ale nikto mu nemôže uprieť úprimnú snahu pomôcť Cirkvi v jej ťažkom položení. Dnes už nikto nepochybuje, že Cirkv prekonáva svoju najväčšiu krízu od čias reformácie.

Napriek všetkým vážnym symp-

FRANTIŠEK VNUK

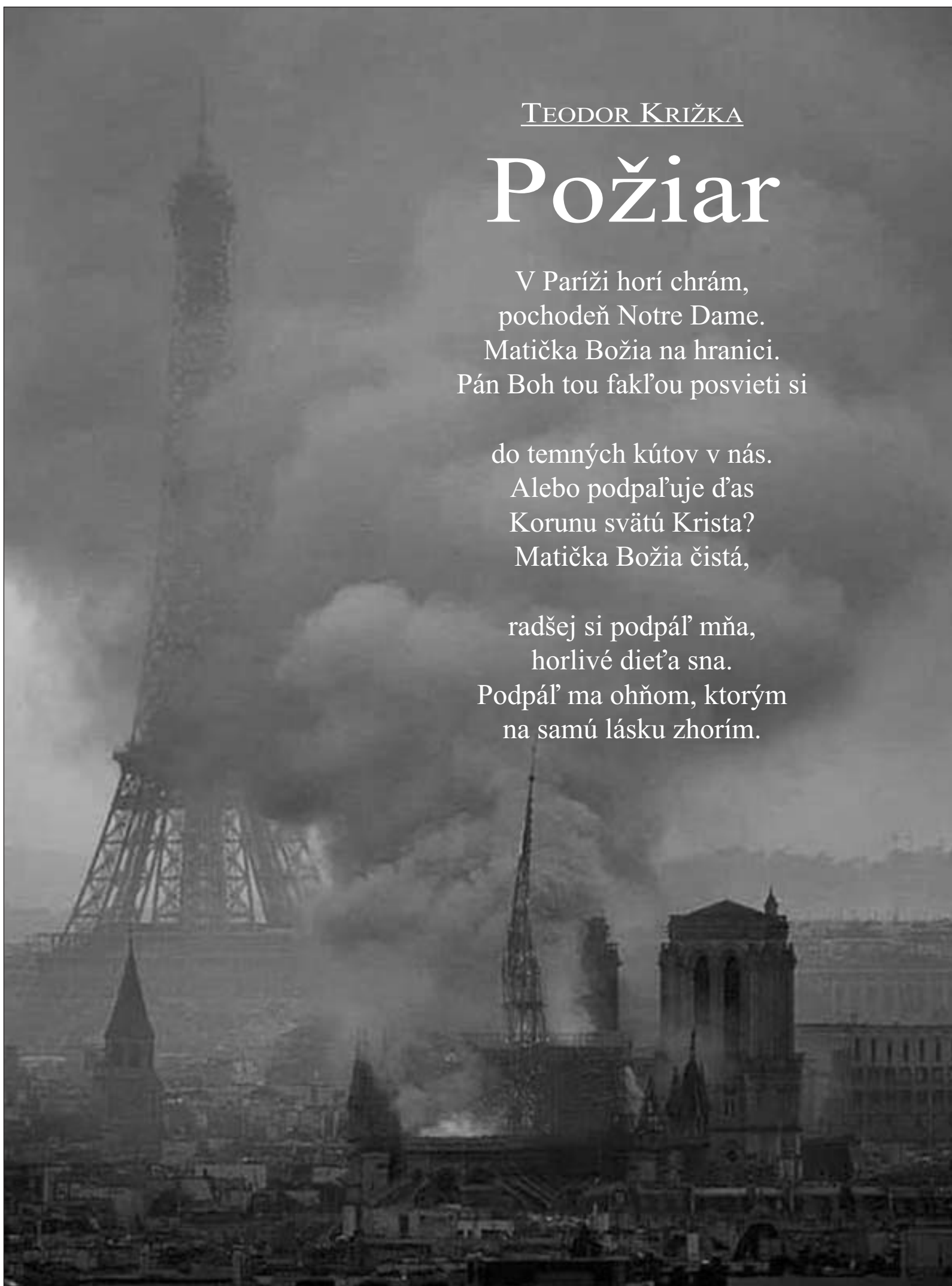
tómom, kardinál aj uprostred duchovného a morálneho úpadku vidí záblesk nádeje. Hovorí: „Nestrácať nádej, mať pevnú vieru! Viera je ako oheň, ktorý musí horieť, aby sa rozplameňoval a aby šíril okolo seba svetlo a teplo. Buďte strážcami toho ohňa! Nech vás zohrieva v tejto zime Západu! „Ak je Boh za nás, kto je proti nám?“ (Rim 8,31). V nešťastí, v pohromách, neistotách a v temnotách sveta nachádzame „svetlo, ktoré svieti v tmách“ (Ján 1,5). Je ním Ten, ktorý povedal osebe: „Ja som Cesta Pravda a Život (Ján 14,6).

Kardinál sa rozhovoril o svojej knihe v interview, ktoré poskytlo francúzskemu redaktorovi katolíckeho týždenníka *La Nef* (Christophe Geffroy). Anglický preklad rozhovoru priniesol britský týždenník *The Catholic Herald*.

V rozhovore redaktor Ch. Geffroy predložil kardinálovi deväť otázok a na každú z nich dostal obsahlu a vyčerpávajúcu odpoveď.

Slová kardinála Saraha si zaslužia pozornosť aj slovenského čitateľa, a preto mu ponúkame úryvok z tohto pozoruhodného rozhovoru (odpovede na otázky č. 5, 7 a 8):

(Pokračovanie na 3. strane)

TEODOR KRIŽKA

Požiar

V Paríži horí chrám,
pochodeň Notre Dame.
Matička Božia na hranici.
Pán Boh tou fakľou posvieti si

do temných kútov v nás.
Alebo podpaľuje d'as
Korunu svätú Krista?
Matička Božia čistá,

radšej si podpál' mňa,
horlivé diet'a sna.
Podpál' ma ohňom, ktorým
na samú lásku zhorím.

Ani neviem, o čom napísať skôr. Chcel som sa venovať iba vývoju na Slovensku od Bratislavského Veľkého piatku podnes. Stál som uprostred modliacich sa na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave so sviečkou v ruke 25. marca 1988. Cítil som, že sa v tom okamihu menia dejiny. Tam, pred Slovenským národným divadlom a oproti pamätníku veľkého Pavla Országha Hviezdoslava, symbolicky pukli švíky režimu, ktorý sa nikdy nemal usalašiť na Slovensku, lebo bol nielen že duchu nášho národa cudzí, ale spôsobil tragédiu, akú

Od Fera k Zuzane

TEODOR KRIŽKA

ťažko s čímkoľvek iným porovnať. Žiaľ, onen režim bol výsledkom Druhej svetovej vojny, keď tretie sily zrazili v krvavom zápase dvoch spojencov - pohanské nacistické Nemecko a pohanský bolševický Sovietsky zväz.

Ako som tam na námestí stál, uvažoval som o budúcnosti, nielen o aktuálnej situácii. Ani vo sne by mi však nenapadlo, že budem písať o súčasnosti ako o novej tristnej skúsenosti. A už vonkoncom by som si nepomyslel, že organizátor sviečkovej manifestácie v podstate svojou účasťou v prezidentských voľbách a jednotlivými výrokmi priamo či nepriamo podporí bábku liberálnych síl, ktoré ničia kresťanskú Európu už od čias strašnej Francúzskej revolúcie. Predstavoval som si, že sa správa vecí verejných vráti do rúk tých, ktorí nebudú sluhami bezbožného režimu, aký má na svedomí genocídu celých národov, ale na tisícročnej tradícii našich predkov. Sníval som o obnovení Slovenského štátu, ktorý sa oprie o vitalitu tých najlepších synov a dcér, pozve mladých mravných ľudí k úlohe napraviť polstoročné krivdy. Až po prevrate, organizovanom dohodou Sovietskeho zväzu so Západom, som začal vytriezvievať, keď som pochopil, že naša voľba opäť nie je slobodná a v duchu, ktorý som si želal a za ktorý trpelo toľko statočných, ale ide o ďalšiu protikresťanskú, protikristovskú utópiu - tzv. občiansku spoločnosť, na spoluprácu s ktorou je František Mikloško taký hrdý. Pod lživým heslom tolerancie a multikultúrnosti sa do slovenskej spoločnosti injektovali démonické predstavy o nadprávach menších, útok na rodinu, pohrdanie národnou kultúrou, kriminalizácia vlastencov, ostrakizovanie dokonca spolubratov vo viere a vytlačanie ich na okraj. Kultúra vznikla práve v období úspešného liberálneho prevratu s následnou slovenskou

účasťou na bombardovaní Juhoslávie. Dochádzalo k pokusom kompromitovať kardinála Korca, jednu z najväčších postáv našich dejín, k hanobeniu arcibiskupa Sokola. „Sakrálna žertva“ prezidentovho syna a vražda Remiáša bola zneužitá na výsostné politické ciele, presne tak, ako sa to stalo v prípade vraždy Jána Kuciaka a jeho priateľky.

Kto nesleduje politiku v širšom medzinárodnom kontexte, musí si myslieť, že všetko toto je spontánny vývoj. Ale skúsenejší pozorovateľ si musí všimnúť, že všade, kde dochádza k zmene politickej paradigmy, vidieť rukopis

spravodajských služieb a iných tieňových štruktúr.

Slovenská republika vstúpila po dvoch desaťročiach do ďalšej fázy útoku na jej podstatu. Pripravuje sa tu úplne a absolútne uchopenie moci a „normalizácia“ ako v sedemdesiatych rokoch po okupácii vojskami Varšavskej zmluvy. Nemôžem však ani opomenúť, že tomu všetkému vyláždil cestu Smer, ktorý sa od prvej vlády, kedy stabilizoval pomery, vyvinul až tam, kde sa nachádza dnes. Rozdával liberálom, čo sa len dalo, v najvnej predstave, že im tieto „kosti“ budú stačiť. Akoby nechápal, prečo naň útočili v začiatkoch európski socialisti. Akoby nevnímal, že Európu ovládajú sily, ktoré nenechajú nijaký národ na pokoji, kým ho úplne nezberia identity tak, že vlastne prestane mať vôľu existovať.

Dňa 15. apríla 2019 vzbĺkla katedrála Notre Dame v Paríži. Jeden z najväčších symbolov európskeho kresťanstva. Nevzbĺkla spontánne, bola by to priveľká náhoda. Podobne sa spontánne nezrútili newyorské dvojčiky. Každý si urobí svoje závery, ale ruské zdroje z prostredia francúzskych hasičov už oznámili, že išlo o úmyselné podpaľačstvo. Nech je to už akokoľvek, ide o veľké znamenie. Symbolicky vzbĺkla európska kresťanská civilizácia. Ruská katolícka spisovateľka Jelena Čudinová, ktorú sme už v Kultúre predstavili, už roku 2005 vydala prorocký román Mešita Matky Božej v Paríži. Dokonca v ňom opisuje horiacu katedrálu... Žiaľ, prorokov nikdy súčasníci neberú vážne, prípadne ich ukameňujú, symbolicky alebo naozaj.

Chaotizácia Európy a sveta pokračuje. Na jej konci má byť Nový svetový poriadok bez Boha, bez mravnosti, dokonca bez človeka, ako ho poznáme ešte zo zvyškov humanizmu. Nevyhnutnosť? Nie, zločin.

Otvorený list preedsedovi strany Smer-SD Dohoda s USA

Vážený pán predseda strany Smer-SD JUDr. Robert Fico, CSc.!

Už niekoľko mesiacov je naša spoločnosť traumatizovaná pripravovanou Dohodou o obrannej spolupráci medzi SR a USA. Hlavnou príčinou tohto neželaného stavu je pôsobenie ministra zahraničných vecí v demisii Miroslava Lajčáka, ktorý opakovane odmietal informovať o tejto Dohode a sprístupniť jej text poslancom NR SR. Deklasoval sa aj neprijateľnými vyjadreniami o nadržanosti svojho ministerstva (fakticky svojej osoby) nad parlamentom i vládou SR.

Pred niekoľkými dňami sa na verejnosť dostal návrh uvedenej Dohody, ktorý nemožno nazvať inak ako škandalózne a vazalský. Predmetom Dohody je vybudovanie základne Ozbrojených síl USA (každý vojenský objekt je základňou) a dlhodobá prítomnosť vojenského personálu (vrátane rodinných prí-

slušníkov a zmluvných dodávateľov) na území SR. Pritom sa uvádza, že občania USA nespádajú pod jurisdikciu SR. Zo všetkých ustanovení Dohody (je ich XXX.) je zrejmé, že sleduje iba záujmy USA a pre SR jednoznačne znamená stratu štátnej suverenity. Žiadna úprava Dohody do prijateľnej dikcie pre nás nie je možná, a preto ju treba odmietnuť ako celok.

Vynára sa aj principiálna otázka: Keďže sme členom EÚ a NATO, prečo ešte potrebujeme osobitnú vojenskú dohodu s USA? Nie je takáto dohoda zradou voči EÚ? Vedúce štáty EÚ (Francúzsko a SRN) už dlhší čas hovoria o budovaní európskej armády a o znížení vojenskej závislosti od USA. Týmto zámerom úplne protirečí budovanie ďalších amerických základní v Európe.

Vážený pán predseda Robert Fico, na tomto mieste Vám musím pripomenúť, že v čase, keď ste boli predsedom vlády SR, ste sa viackrát

jasne vyjadrili, že nebudete súhlasiť s budovaním žiadnych cudzích vojenských základní v SR. Predpokladám, že tento sľub platí aj teraz. A preto sa obraciam na Vás s naliehavou žiadosťou, aby ste sa z pozície predsedu najsilnejšej vládnej strany zasadili o ukončenie rokovaní o Dohode o obrannej spolupráci medzi SR a USA, ktorá nie je v štátnom záujme SR a ruší štátnu suverenitu SR.

Minister zahraničných vecí v demisii M. Lajčák je zástancom tejto Dohody a presadzuje jej prijatie, čím koná v prospech cudzieho štátu. Nie je to po prvý raz, čo neobhajoval záujmy SR (napr. Marrákešský dohovor). Opakovane sa tak dopustil trestného činu vlastizrady a stratil dôveru občanov. Pretože je nominantom strany Smer-SD, stavia aj ju do zlého svetla, čo znamená stratu voľičov v nadchádzajúcich voľbách.

Zostávam s pozdravom

IVAN LUŽÁK

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné,
z ktorého príjem je predsa len o málo väčší
ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho
na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK69090000000000170427664

(Pokračovanie z 1. strany)

5. CHRISTOPHE GEFFROY: - *Vo Vašej knihe sa obsérne venujete kríze kňazstva a kňazského celibátu. V čom vidíte prvotnú príčinu zneužívania mladistvých kňazmi a aká je vaša mienka o stretnutí predsedov biskupských komisií, ktorá sa nedávno konala v Ríme?*

KARDINÁL ROBERT SARAH: - Myslím si, že kríza kňazstva je jedným z hlavných činiteľov v dnešnej kríze Cirkvi. Pozbavili sme kňazov ich kňazskej identity. Presvedčili sme ich, že prvou požiadavkou kňazstva je efektívna administrácia, úradovanie. Základom kňazskej identity je však pokračovanie Kristovej prítomnosti medzi nami. Kňaz má byť hodnotený nie podľa toho, čo robí a ako to robí, ale podľa toho čím je: ipse Christus, sám Kristus. Výskyt početných prípadov sexuálneho zneužívania mladistvých odhalilo nám bolestnú duchovnú krízu, obrovskú, hlbokú a tragickú priepasť vytvorenú medzi kňazom a Kristom.

Pravda, k tomuto odcudzeniu kňazstva svojmu povolaniu prispeli aj sociálne zmeny. Spoločenská kríza šesťdesiatych rokov a sexualizácia spoločnosti mali svoj odraz aj v živote Cirkvi. V našej analýze musíme však mať odvahu ísť ďalej a poukázať, že kríza má predovšetkým duchovné korene. Kňaz, ktorý sa prestane modliť alebo vylučuje sviatosť - najmä z Eucharistiu - ako divadlo, bez vnútorného precitenia, kňaz, ktorý len zriedkavo chodí na spoveď a ktorý nežije aj navonok ako Kristus, sa sám odpojí od prameňov svojej kňazskej bytosti. Výsledkom je odumieranie a smrť. Venoval som túto knihu kňazom celého sveta, pretože viem, že prechádzajú ťažkou skúškou a trpia. Mnohí z nich sa cítia opustení.

Ale aj my ako biskupi máme veľký podiel zodpovednosti na súčasnej kríze kňazstva. Správali sme sa voči nim ako skutoční otcovia? Vypočuli sme ich ponosy, mali sme pre nich porozumenie, ukázali cestu? Boli sme pre nich nasledovniahodným príkladom? Až príliš často diecézy sa premieňajú na administratívne orgány. Zvolávajú sa nepotrebné stretnutia. V skutočnosti biskup by mal byť vzorom pre kňaza. Bohužiaľ, my biskupi sme často ďaleko od toho, aby sme slúžili ako príklad. Koľko času venujeme modlitbe v tichosti, alebo účasti na speve liturgie hodín v našich katedrálach? Obávam sa, že aj my sa príliš často rozplývame v druhoradých, svetenských povinnostiach.

Zdôrazňujem, že miesto kňaza je na kríži. Keď kňaz slúži svätú omšu, stojí pri prameni svojho celého života, pri kríži. Celibát mu poskytuje konkrétny prostriedok, ktorý umožňuje prežívať toto tajomstvo kríža v našom kňazskom živote. Celibát kríž vpísaný na naše telo, poznačuje naše konanie. A práve pre túto príčinu je pre moderný svet neznesiteľný. Celibát je pohoršením pre moderného človeka, pretože kríž vždy bol a je pre pohanský svet pohoršením.

V tejto mojej knihe by som chcel povzbudiť všetkých kňazov. Chcel by som im povedať: milujte svoje kňazstvo! Buďte hrdí na to, že ste

ukrižovaní s Kristom! Takto by som chcel vyjadriť svoju precitenu láskavosť ku kňazom celého sveta ako ich otec a brat. Viem a viete aj vy, že kňazi, biskupi a kardináli bez mravnej pevnosti nijako nezatienia svetlé svedectvo, ktoré denne vydáva vyše 400-tisícový zástup skromných a statočných kňazov po celom svete; kňazov, ktorí deň čo deň radostne a vo svätosti slúžia Kristovi.

FRANTIŠEK VNUK

7. CHRISTOPHE GEFFROY: - *Jednu kapitolu knihy ste venovali "kríze v Cirkvi". Kde by ste presne položili začiatok tejto krízy a v čom ona spočíva? A tiež: aký vzťah jestvuje medzi "krízou viery" a "krízou morálnej teológie"? Predchádza jedna druhú?*

KARDINÁL ROBERT SARAH: - Dnešná kríza Cirkvi je predovšetkým krízou viery. Niektorí ľudia chcú, aby Cirkev bola ľudská a hori-

zontálna spoločnosť, chcú aby konala a hovorila rečou súčasných médií. Chcú ju urobiť populárnou. Naliehajú, aby nekázala o Bohu, ale aby telom i dušou upriamila svoju pozornosť na sociálne problémy: migráciu, ekológiu, dialóg, zrážku kultúr, boj proti chudobe, boj za spravodlivosť a pokoj. Bezo sporu toto sú veľmi vážne a životne dôležité problémy, pred ktorými Cirkev nesmie zatvárať oči. Ale

o takú Cirkev by nikto nemal veľký záujem. O Cirkev je záujem len preto, že umožňuje ľuďom prístup a zblíženie sa s Ježišom. Cirkev je ustanovená preto, aby nám odovzdávala zjavenú Božiu pravdu. Keď sa Cirkev stáva príliš zaneprázdnenou ľudskými záujmami a nadobúda ľudskú štruktúru, buduje prekážky Božiemu svetlu, aby žiarilo a prenikalo cez ňu. Nesmieme prepadnúť pokušeniu a namýšľať si, že naše

Lament nad úpadkom kedysi kresťanského Západu

idey a myšlienky zachráni Cirkev.

Som toho názoru, že stojíme na kritickom rozmedzí v dejinách Cirkvi. Cirkev potrebuje hlbokú a radikálnu reformu a tá sa musí začať reformou života jej kňazstva. Kňazi musia byť preniknutí neskratiteľnou túžbou po svätosti, po dokonalosti a po vernosti učeniu Toho, ktorý si ich vyvolil a poslal ako robotníkov do svojej vinice. Ich celá bytosť a všetky ich aktivity musia byť postavené do služieb svätosti. Cirkev je svätá. Iba naše hriechy a svetské záujmy sú prekážkou, aby jej svätosť prenikala a vyžarovala na nás. Je načase, aby sme odložili všetky svetské bremená a dovolili Cirkvi, aby zažiarila a ukázala sa takou, ako ju chce mať jej Zakladateľ, Boh. Niektorí ľudia tvrdia, že dejiny Cirkvi sú poznačené štruktúrnymi reformami. Ja som však presvedčený, že to boli osoby svätého života, ktoré zmenili históriu Cirkvi. Štruktúrne zmeny prišli až potom a neurobili nič iného, iba zaistili, čo svätci zmenili.

Potrebujeme svätcov, ktorí majú odvahu vidieť veci očami viery, ktorí majú odvahu byť osvietení Božím svetlom. Kríza morálnej teológie je dôsledkom dobrovoľnej slepoty. Odmietame pozerieť sa na život a svet okolo nás cez svetlo viery.

V závere mojej knihy hovorím o jede, ktorý otravuje všetkých a všetko: virulentný ateizmus. Preniká všade, ešte aj do cirkevných porád a diskusií. Jeho nebezpečenstvo je v tom, že dovoľujeme radikálne pohanskému a svetskému zmýšľaniu koexistovať bok po boku s vierou a že celkom spokojne prijímame túto neprirodzenú kohabitáciu! Toto iba ukazuje, aká plytká, rozriedená a nedôsledná je naša viera. A teda prvá reforma, ktorú potrebujeme je reforma srdca. Nesmieme robiť nijaké ústupky ľziam! Viera je náš poklad, ktorý musíme brániť a naša sila, ktorá nám umožňuje túto obranu.

8. CHRISTOPHE GEFFROY: - *Druhá a tretia časť Vašej knihy hovorí o kríze v západnej spoločnosti. Je to veľmi obsiahly predmet a Vy*

poukazujete na jeho mnohé dôležité stránky – od rozšírenia "kultúry smrti" až k problémom konzumerizmu, ktorý súvisí so svetovým liberalizmom a také témy ako je otázka identity, islamizmu atď. Ktorý z týchto problémov pokladáte za najdôležitejší a čo je hlavnou príčinou morálneho úpadku Západu.

KARDINÁL ROBERT SARAH: - V prvom rade chcel by som vysvetliť, prečo ja, syn Afriky, som si dovolil oslovit' Západ. Cirkev je strážkyňou civilizácie. Som presvedčený o tom, že západná civilizácia v súčasnosti prechádza veľkou smrtonosnou krízou, ktorá dosiahla svoj vrchol v deštruktívnej seba-nenávisti. Ako v poslednom štádiu úpadku Rímskej ríše, tak aj dnes na Západe tzv. elity sa zaujímajú len o to ako vylepšiť pôžitkárstvo svojho každodenného života, zatiaľ čo pospolitý ľud anestetizujú ešte vulgárnejšími formami zábav.

Ako biskup pokladám za svoju stavovskú povinnosť varovať Západ. Barbari nie sú pred bránami, ale už vo vnútri Mesta! Barbarmi tu označujem všetkých tých, čo nenávidia ľudskú národu, všetkých, čo šliapu na veci, ktoré pokladáme za sväté, všetkých, čo znehodnocujú cenu ľudského života, všetkých čo rebelujú proti Bohu, Stvoriteľovi človeka a prírody. Západ sa nechal zaslepiť vedou, technológiou a smädcom po bohatstve. Lákadlo bohatstva, ktorým liberalizmus nainfikoval ľudské srdcia, otupilo mysle ľudí. V tom istom čase tichá tragédia aborcii a eutanázie pokračuje, pornografia a gender ideológia korumpuje a ničí deti a dorastajúcu mládež. A my sme si už akosi privykli na tento barbarizmus. Natoľko, že nás už vôbec neprekvapuje, neznepokojuje.

Chce sa mi kričať a volať na poplach. Sú to výkriky nielen výstrahy, ale aj lásky. Volám zo srdca, ktoré je plné synovskej vďačnosti misio-nárom zo Západu, ktorí zomreli v mojej africkéj vlasti a ktorí mi priniesli drahocenný dar viery v Ježiša Krista. Chceme ich nasledovať ako svojich vodcov a zveľaďovať ich dedičstvo.

Ako by som pri tom mohol neupozorniť na hrozbu, ktorú predstavuje islamizmus? Moslimovia opovrhujú ateistickým Západom. Nachádzajú viac uspokojenia v islamizme, ktorý zavrhuje konzumnú spoločnosť, než v konzumerizme, ktorý im Západ predkladá ako náboženstvo. Bude Západ v stave predstaviť im kresťanskú vieru v jej čistej podobe? To by vyžadovalo návrat ku kresťanským koreňom, k svojej kresťanskej identite.

Krajinám Tretieho sveta bohatý Západ, ovládaný komerčným liberalizmom, predstavuje raj na zemi. Toto je pohnútkou masovej migrácie, ktorá má také tragické následky pre budúci vývoj národov. Západ, ktorý sa odcudzuje svojej viere, svojej histórii, zrieka svojich koreňov a svojej identity, je predurčený na opovrhnutie, smrť a zánik.

Je to škaredý obraz, ale nie bez nádeje. Chcel by som poukázat', že napriek spustošeniu, pôda je pripravená pre obnovu. Vidím rodiny, kláštory a farnosti, ktoré svietia ako oázy v púšti. A verím, že z týchto oáz viery, liturgie, krásy a ticha vyjde duchovné obrodenie Západu.

FRANTIŠEK VNUK

Kresba: Andrej Mišánek

TEODOR KRIŽKA

Třňová koruna

Nesmel som s vami vbehnúť do ohňa, pán kaplán Fournier, z plameňa vyniesť Třňovú korunu.

Prijmite teda aspoň úctu odo mňa - pre mňa to mnoho znamená, - i vďaku úplnú.

V Paríži v ten deň nehoreli iba trámy, kamene, obrazy, sochy, skvosty umenia, čo aké nádherné a vzácne veľdiela. To oheň vyvolával po mene martýrov viery, i tých bez mena, to Európa horela.

A náhly oheň, hrozný ako hnev Stvoriteľa, sa rútil ako pochodeň do nášho temna, čo nás požiera. A oheň cúdil zrno od zbytočných pliev, a oheň ukazoval, kto je nehoden milosrdenstva Dobrého pastiera.

Niekto

Človek má krátku pamäť, navždy zabudne, a človek zabudne tak rýchlo, osudne. Ale je niekto, kto má za vás päsť a nezabúda, že ste, aj keď nie ste.

Ten niekto sa tu za vás bije skôr, než boli ste, ten niekto čistejší než rosa na liste, ten niekto vznešený, ten niekto, kto má v merku dažďovku v hnoji, komára či včielku.

Blížni tak rýchlo vymažú vás z pamäti, no niekto si aj do tej nepamäti posvieti, ten niekto, kto je taký veľký kvietok, že pozbiera vás z najdrobnejších smietok.

Vezmú a rozbijú vás, jednu z čínskych váz, ale on z čriepkov pozliepa vás zas. Ten niekto, kto má každý váš krok v sluchu, ako má v sluchu muchu na lopúchu.

Pozorný, milý číta každú repliku, čo sami zabudli ste na dne v šuplíku a za vás dokončuje báseň, odvrhnutú, starú, len taký náčrt na účtenke z baru.

Raz príde deň, keď pozbiera váš prach, na bledej snímke úsvit na horách obnoví ako maliar fragment svojho plátna, nájde vás, zmenku, čo je práve splatná.

Za tri dni obnoví vás ako z ruín chrám, aj z vášho prachu zdvihne Notre Dame. Veď už vás dávno do šarlátu odel, ako sa na kolenách v chráme zaodel Paul Claudel do viery v neho.

Manifest Kultúrnej platformy

„Jeden z nás“

ZA EURÓPU VERNÚ

LUDSKEJ DÔSTOJNOSTI

Zdá sa, že Európa v posledných desaťročiach podlieha mravnému úpadku a demoralizácii. Mnohé znamenia objavujúce sa na obzore vyvolávajú pocity malomyselnosti. Nie je tu len konflikt viacerých pohľadov na európsku budúcnosť, vnímame aj hlbokú morálnu krízu, ktorá ohrozuje prežitie Európy ako civilizácie. Stojíme pred otázkou, či táto kríza môže slúžiť ako podnetna jej znovuzrodenie, a či naopak, znamená jej súmrak a zánik.

AKTUÁLNA KRÍZA

Európa bola po stáročia verná trojakému dedičstvu – gréckej filozofii, rímskemu právu a náboženstvám vychádzajúcim z Biblie: židovstvu a kresťanstvu. K tomu treba započítať vlastný prínos zásluhami modernej vedy a ukotvením základných slobôd. Bez tohto dedičstva nemožno pochopiť Európsku kultúru a jej veľké umelecké výtvyry. Preto nás neprekvapuje, že odjakživa práve univerzity – veľké kultúrne inštitúcie – najzreteľnejšie zviditeľňovali tento jej charakter. Veľkosť Európy a jej spoločné poslanie vo vzťahu k ľudom a národom sa odvíja z tohto trojakého dedičstva, na báze jej ďalších veľkých výtvyrov.

Preto aj niektorí otcovia – zakladatelia európskeho spoločenstva – konali v tomto duchu, osobitne s cieľom znemožniť v Európe ďalšiu vojnu. V takom duchu chce konať dnes i Federácia Jeden z nás, brániac život a stavajúc sa na odpor voči istým aktuálnym úchylkám.

Ak Európa umrie, bude to dôsledok jej nevernosti voči sebe samej. Počiatok aktuálnej krízy Európy skutočne tkvie v degradácii menovaných piatich konštitučných prvkov jej identity.

1. Filozofia podľahla dvojitému útoku: popiera sa jej vlastná autentická definícia, ktorou je hľadanie pravdy. Tento cieľ bol nahradený inými formami (osobitne vedeckého) skúmania, ktoré sú nepochybne hodnotné, ale iného poriadku.

2. Rovnako, v agonii je aj duch rímskeho práva. Dnes nastúpil právny pozitívizmus, ktorý predpokladá, že záležitosťou práva môže byť akýkoľvek obsah, ktorý si oblečie formu zákona štátu, a ak ho schváli väčšina. To je nástup „alternatívneho použitia práva“ v službe politických alebo ideologických záujmov.

3. Šíriaci sa radikálny a militantný laicizmus propaguje istý druh „kristofóbie“. Očierňujú sa nielen kresťanská viera a jej hodnoty, ale aj jej samotný príspevok do európskej kultúry. Popritom celkom evidentne vďačíme Európe za to najosvietenejšie v jej umení, v myslení i vo zvyklostiach.

4. Ani sama veda sa neuchránila

pred hrozbami, akými je pohrdanie čistou vedou, relativizmus a zbožštenie techniky.

5. Štát sa ťažko bráni pred vlastnými chybami, ale aj proti totalitným či demagogickým režimom a pred činmi tých, čo majú snahu vnucovať požiadavky vzburou a násilím.

Nechýbajú príznaky potvrdzujúce diagnózu. Medzi nimi slabá miera pôrodnosti, kríza rodiny a manželstva, negovanie kultúrnej identity Európy a jej základných konštitučných prvkov, šírenie relativizmu, multikulturalizmu, útoky na slobodu svedomia a prejavu, negácia zmyslu života, odmietanie objektívnych princípov a morálnych pravidiel, spoločenský súhlas s potratom, eutanáziou, a inými útokmi na ľudský život, s ideológiou genderu a niektorými formami radikálneho feminizmu, s nespravodlivosťou, biedou, degradáciou životného prostredia, s vojny a vykorisťovaním detí; badáme odmietanie bolesti a považujeme ju za najvyššie zlo, zatajovanie smrti, pohrdanie osobou ako jedinečnou a zodpovednou bytosťou, expanziu ateizmu. Jedným slovom, odľudštenie človeka.

ZNAČKA KREŠTANSTVA

Posledné skutočnosti – expanzia ateizmu s jeho dôsledkami, a teda popretie postavenia človeka a toho najposvätejšieho, čo je v ňom, ešte väčšmi ako ostatné príznaky – sú hlavné príčiny krízy, ktorú možno prekonať len tak, že opätovne nadviažeme na zmysel týchto ohrozených skutočností, ktorými je filozofia, právo, náboženstvo, veda a záruka základných slobôd.

K prínosu biblických náboženstiev, osobitne kresťanstva, patrí myšlienka lásky ako Božej podstaty, koncepcia osoby a jej dôstojnosti, zmysel pre stvorenie, nádej na život v hojnosti, v nesmrteľnosti, sloboda a zodpovednosť človeka (pojmy zdieľané klasickým myslením), myšlienka svedomia alebo subjektivity a primátu vnútorného života, v ktorom sa nachádza pravda, odpustenie a príkaz lásky, koncept suverenity národa, slobody a ľudských práv.

Vskutku len v tomto priestore, v ktorom kresťanstvo poznačilo myslenie aj inštitúcie svojim duchom, mohli vzniknúť a prežiť Osvietenci, moderné politické režimy a prírodné vedy na báze matematiky. Ak sa teda niečo obávame, nie je to modernosť, iba jej poblúdenia, ktoré dnes hrajú zaiste dominantnú úlohu. Sloboda, rozum a veda nie sú naši protivníci, ale despotizmus, iracionálne prešľapy citovosti a nevedomosť. Mnohí plačú nad zlom, ktoré sa na nás valí, pričom – iste nevedomky – prispievajú k ničaniu toho, čo by nás mohlo uzdraviť. Nariekajú nad chorobou, a zároveň pohrdajú jej liečbou.

ČO CHCEME ROBIŤ

„Jeden z nás“ si želá prispieť k rekonštrukcii Európy a byť pozitívnu morálnou silou s cieľom opäť nastoliť princípy a základné hodnoty.

Európa musí opäť nájsť cestu primátu ducha nad hmotou par excellence. Musí upustiť od falošného rovnostárstva a relativizmu. Jeden z kľúčov spočíva v reforme výchovy, ktorá by mala opäť nájsť, zveľadiť a rozšíriť benefity európskej civilizácie.

Materiálne dobrá potrebné k životu majú byť v službe spoločného dobra. Trhová sociálna ekonomika je systém vlastný Európe. Vždy je vhodnejší ako kolektivistické systémy, pokiaľ rešpektuje, že samotné trhové zákony nemožno aplikovať na všetky sektory sociálneho života. Existujú početné skutočnosti a dobrá – ako to pochopili už Rimania – ktoré nespádajú do oblasti ľudského obchodovania.

Naše úsilie smeruje k prebudeniu európskeho svedomia založeného na spoločnom duchovnom a kultúrnom dedičstve, ktoré Európu stvárnilo na báze lojálnosti k základným ľudským právam osoby. Ak chceme dosiahnuť tento cieľ, musíme zobudiť verejnú mienku a zaujať stanoviská k najdôležitejším otázkam, ktoré sa pertraktujú či v politickom živote alebo v občianskej spoločnosti.

NAŠE PRIORITY

Reflexie i činnosť zameriavame osobitne na nasledujúce oblasti:

– Potvrdenie života

Právo na život závisí od jednoduchej príslušnosti k ľudskej rase a nie od podmieňujúcich faktorov, ako vek, pohlavie, stupeň rozvoja alebo vlastnenie určitých vopred daných schopností. Ľudské embryo má génom vlastný nášmu druhu, s charakteristikami, ktoré z neho robia jedinečné individuum, nenahraditeľné a odlišné od otca i matky. Nová ľudská bytosť je splodená počatím a odvtedy sa vyvíja – pokiaľ jej v tom nič nebráni – kontinúálne, koordinovane, stupňovito a autonómne.

„Jeden z nás“ bude obhajovať život nenarodeného dieťaťa návrhmi, ktoré budú mať za cieľ v závislosti od okolností záruku väčšej ochrany ľudského života od počiatku až po prirodzenú smrť.

Podobne, „Jeden z nás“ bude bdiť, aby sa rešpektovala ľudská genetická identita. Bude protirečiť pokusom o genetickú modifikáciu ľudského genómu na ľudských embryách, ktoré majú za cieľ „zlepšiť“ ich alebo im dať predurčené vlastnosti, osobitne dovtedy, kým nebezpečnosť týchto procesov nebudú zredukované na minimum vyžadovanom medicínskou etikou.

Nedávne intervencie a manipulácie na genetickej úrovni na ľudských zygótach si naliehavo vyžadujú toto stanovisko.

Ochrana ľudského života v súčasnosti slabne aj na jeho druhom póle, v starobe, v slabosti alebo nevyliciteľnej chorobe. „Jeden z nás“ bude bojovať proti legalizácii eutanázie a proti úpornej terapii. Oproti tomu bude uprednostňovať paliatívnu starostlivosť a úctu k životu osôb v terminálnom štádiu.

– Ochrana rodiny založenej na manželstve muža a ženy

V Európe aktuálne prevládajú tendencie charakterizované ústupom zmluvou uzavretého manželstva ako základu rodiny. „Pokrokárska“ ortodoxia podporuje vznik „nových modelov rodín“ a bráni ich. My si naopak myslíme, že prežívame krízu rodiny, ktorá má veľmi škodlivé účinky pre budúcnosť našej spoločnosti.

„Jeden z nás“ sa stavia proti novým definíciám manželstva (dnes voči zavádzaniu manželstva rovnakého pohlavia, zajtra polygamie, a pod.) a bude podporovať opatrenia majúce za cieľ ochranu rodiny založenú na manželstve jedného muža a jednej ženy.

– Podpora pôrodnosti a scitlivosti na „demografickú zimu“

Náš kontinent má zreteľne nižšiu mieru pôrodnosti od tej, ktorá umožňuje obnovu generácií, čo vedie k sociálno-ekonomickému úpadku. Situácia robí sociálny štát neudržateľný v dlhodobom procese. Ak by sa táto situácia predĺžovala natrvalo, vyústila by v jednoduchý a čistý zánik.

„Jeden z nás“ bude podporovať opatrenia v prospech zvyšovania pôrodnosti a upozorňovať európsku spoločnosť na vážnosť demografickej zimy.

– Potvrdenie binárnej sexuality a odvrhnutie ideológie genderu

Ľudstvo tvoria muži a ženy. Takzvaná „genderová teória“ pritom predpokladá nahradenie biologického pojmu sexu kultúrnou kategóriou „gendru“, ktorá je vykonštruovaná a vytvorená dohodou. Táto ideológia, ktorá nemá žiadne vedecké opodstatnenie, potláča jeden zo základných princípov antropológie (sexualitu ľudstva) a má byť nastolená ako výukový model.

Jeden z nás bude pracovať na tom, aby sa tento model nikomu nevnucoval; bude uplatňovať integrálnu sexuálnu a afektívnu výchovu, ktorá rešpektuje morálne presvedčenia rodín, bez násilnej predčasnej sexualizácie od detstva.

– Rešpektovanie slobody myslenia, vyjadrovania a výchovy

Dostávame sa do nebezpečnej blízkosti diktatúry „politicky korektného“ správania. Nová udúšajúca ortodoxia ide paradoxne ruka v ruku s najabsolútnejším intelektuálnym a etickým relativizmom a potláča v celej Európe akékoľvek diskusie, či na univerzitách, v parlamentoch alebo v médiách.

„Jeden z nás“ bráni slobodu myslenia prejavu a výchovy vo všetkých oblastiach európskej spolupráce a bude odhaľovať klamlivé užívanie termínu „prečin nenávisť“ alebo „zákaz diskriminácie“ ako nástroja teroru a podpory ideologickej uniformity.

– Potvrdenie prirodzenej reprodukcie; opozícia voči „surogátnemu materstvu“ a technikám oplodnenia in vitro

Takzvané „surogátne materstvo“ robí z matky nosičky objekt zredukovaný na „recipient“, na odosobnenú maternicu (uterus) a objekt reprodukčného obchodovania (prenajímanie vnútorných orgánov).

„Jeden z nás“ chce s týmto cieľom zakázať prenájom maternice a povzbudzovať manželské páry tvorené mužom a ženou, ktoré majú problémy s počatím alebo donosením dieťaťa, aby sa uchýlili k dovoleným alternatívam ako adopcia. Postaví sa tiež proti prípadnému vyrábaniu umelých materníc ako iného riešenia vo vzťahu k prirodzenej reprodukcii.

– Rozvoj potenciálu ľudskej prirodzenosti

Pokrok v technológiách NBIC (nanotechnológie, biotechnológie, informatika, kognitívne vedy) by mohli rýchlo viesť k alterácii samotných základov ľudskej prirodzenosti.

Nemá zmysel predstavovať si takéto zmeny, pokiaľ je toľko vnútorné spätych aspektov ľudskej prirodzenosti ako takej, ktoré treba podporovať. Sem počítame potrebu rozvoja solidarity, úcty voči druhému, zlepšovanie životných podmienok, celkom osobitne v menej rozvinutých krajinách, boj za zlepšenie zdravotnej starostlivosti a výchovy a tiež všetkého, čo prispieva k blahobytu, a pod.

„Jeden z nás“ sa teda stavia proti takzvaným „transhumanistickým“ projektom: genetickej modifikácii ľudského embrya, utvoreniu „nadčloveka“ v laboratóriu, ľudskej kryogenizácii. Tieto praktiky by mohli viesť k skončovaniu s jednotou druhu – ktorý by sa tak rozdelil na viacero humanít s rozličnými schopnosťami, ba dokonca priviesť ku koncu človeka takého, akého ho poznáme dnes.

ZÁVER

„Jeden z nás“ takto hľadá spôsoby, ako podporiť ľudský život vo všetkých jeho rozmeroch a navrátiť sa k princípom a ideálom, ktoré umožnili vznik Európy a pokračovanie jej civilizácie. Nemotivuje nás len nespokojnosť a utrpenie, prežívame entuziazmus a nádej. V neporiadku a v pohybe chceme spravodlivý poriadok a jasno. Vo tme hľadáme pravdu.

Z francúzštiny preložila
MUDr. Anna Kováčová

RÁZSVIT

V ranách neba
zvončeky ibištekov.
A stolupeňová ruža tvojich pier.
Velebné splývanie
v tajomnom chóre
znovuzrodu.

V PREDVEČER VALENTÍNA

Sivé nebo.
V podvečernej hudbe mesta
tíchne hluk davu.
Lesk ulíc. Mrholí.

Nad električkou
letia vrany.
Sadajú na holé vetvičky lipy.
V netrpezlivom pohnutí chvíle
blížim sa k nášmu domu.
Už nech ťa uvidím.

Srdce plné piesní.
A náš byt,
zaliaty tvojím svetom,
žiari.

STÁLE TI ĎAKUJEM,
milá moja.
Hľadím von do noci:
Žiadna hviezda,
mesiac uväznený
v popolavom kamení mračien.
Zmätok a bolesť,
tuposť a zloba
zakydali mesto.
V puklinách ulíc,
zastretá tmou,
temná budúcnosť
ako ľad praská.

Hodina po polnoci:
Rúcajú sa útesy trýzne.
Ticho mi hrá hudba.
(Stabat mater od Charpentiera.)
Studňa milosti.
Dušu dvíha k radosti.
A sním. A spomínam.
Ó, toľko nocí, dní a rokov.
V objatí našich rúk
túžba na svetlo sa mení.
Obomknutý zlatým plášťom
tvojich očí, tvojich úst,
hrejem sa na výslní
v našom milovanom
spolužití.

UVIDEL SOM ŤA

I
Uvidel som ťa
pred Univerzitou
v horúcom letnom dni.
Tvoje ruky, nohy
z magických dial'av
živý vietor priviali.
V tvojich žiarivých očiach
pohľad do vlastného srdca
sa mi otvoril.

II

Vody môjho života
s tvojimi splynuli.
V jedinej rieke
valí sa celý svet s nami.
A predsa, niekedy,
bez krídel, sivovlasí,
letíme nad oblakmi.

PRIŠLA SI S NOCOU

Vo vlasoch ti vietor

JOZEF PAUER

HORÚCA LETNÁ NOC

padá z hviezdnych pochodní
do čiernych lístkov líp,
do ihlíc borovíc.
Magická tichá chvíľa
objala stromy,
vnikla do povetria.

NOSTALGIA

Nemo stojím v okne.
Vzduch sa náhle zachveje.

Kremenný dych vykličil
do piesne svitania. Chiméra.

ZADAŽDENÝ SEN

Sklený vták.
Letí pospiatky.
Náhle odvisne na sláku dažďa.
Z tekutých krídel
kvapká
čierna a
krvavo.

Srdcom sa tvojho srdca dotýkam

Smímka: Teodor Križka

vôňou olivovníkových hájov vial.
Na perách lupeň
divokrásneho maku
sa ti rozplýval.
A plamene tvojich očí
na čiernom nebi
zapálili hviezdny jas.

Bez slov, mĺkvo,
jediným nádychom,
až na dno srdca
tvoj výdych
som nadýchol.

Nespútané živly stíchli
a živo v nás vanú.

Hodvábom tvojich pier
mojich sa dotkne.

Z NESPAVOSTI
Počujem cval. Zďaleka.
Plavý kôň.
Chvejivý šepot.
Ktosi premenil
tieň na priezračnosť.

CHLADNÉ MOKRÉ RÁNO
Dutina dažďa
prehľta popol
temnoty.
Otvorené dvere. Srieň.
Príboj nepomenovateľna.

NA SVÄTÉHO MIKULÁŠA

Posledné dva lístky
z lipy už spadli.
Mrazivá noc
na ľadové sochy
autá premenila.

Z nízkeho neba
chladivý van
po chrbte mi behá.
Samota
záclony spomienok
rozvlnila.

Srdcom sa tvojho srdca dotýkam.
Svet sa topí v úbohostiach.
Nás objíma hora bytia.

ZIMNÝ SPÁČ

V okne sna
kosti a lebka.
Rebrík v tme.
Zostupuje a vznáša sa spev.

Mrazivá noc, plam.
Tisíce dverí.
Nečujne, dlho
otvárajú sa.
Túžba
zatratenčova.

BEZ MILOVANIA

Stratené oblaky objatí.
Korene svetla prehrýza drak.
Bolesť narastá
k úvrati zabúdania
a pamätania.

NEODKRYTÉ

Stále iba tieň.
Za oblakmi slov
plnosť slnka. Chór.
Vychádza z vody.
V praskline zeme,

v zákmito ohňa
vznešene iskrí.
Neviditeľné.
Prázdno. Vanutie.
Hlava v rukách. Ston.
Mlčanlivá leš',
hlučná lož.
Čas.
Bôľ.

V úzine srdca
blahý vietor
stroskotal.

Nevypovedané.
Zas.

PREJŠŤ NOCOU
(Štyri skice)
Chlad.
Vietor blúdi
izbami noci,
prevracia smetiská dňa.

Mesiac
mdlo hľadá
do kraja.
Clivota.

Pútnik za mestom.
Jed v koreňoch tmy.
Kovový kvet mlčania.

V tónoch úsvitu
čern sa rozpadá.
Pieseň dňa.
Peklo a raj.
Súlád či
mam?

NEODOSLANÝ
POZDRAV
(PF MMXIX)
Pery doráňané, srdce bolí.
Falošné tóny na námestiach,
potkanie zvody.

Múzy mlčia.
Muži jasné do nejasu hrúžia:
Xeroxové, korektné lži
Inotaje slušnosti, slúžnosti.
X ako škrt pravdy.
Žijeme si!

Máme všetko,
dotácie a sankcie,
chlieb a hry, cukor a bič.
Mámenie hodnôt.
Veríme v peniaze a nič.
Xenogamná párty:
európska pohana.
Identita v bezvedomí,
Západ si kope hrob.
Na účet popraveného
Xenofilná poprava.
(Stopa SLOVA,
BYTIA v nás: Neprejdú.)

Do Janova pricestoval Bohuš so skupinkou štyroch chlapov koncom mája. Ako opravári chladiarenských strojov a zariadení pracovali desať hodín denne, a to i v sobotu a nedeľu. Makali ako sa patrí, po robote bývali vyčerpaní, a preto si inak nádherného mesta na severnom pobreží Ligúrskeho mora takmer vôbec neužili.

Zástupca tamojšej zamestnávateľskej firmy, istý Antonio, útlý počerný chlapík s hustými fúzikmi a šibalskými očami, ich ubytoval vo výškovej budove na jedenástom poschodí a už samotný pohľad z okna poskytoval očiam uchvacujúcu pastvu. Vidieť bolo azúrovú oblohu s chumáčikmi ľahkých oblakov, dobiela spenené more, ktoré sa rozprestieralo až k obzoru a olizovalo ostré črty pobrežia. Na ňom sa ako mušličky na dne kruhovitej jaskyne beleli

Bohušovi ruku, ktorému od prekvapenia zaihrali v očiach slzy.

„To je teda náhodička,“ pokračoval náhle dokonalou slovenčinou, „ja pochádzam z Medzilaboriec, volám sa Michal Ondrejka. Som doktor medicíny. Chirurg. Mojm pôsobiskom je Ženeva; som tu na medzinárodnom sympóziu. Už druhý deň.“

„Nuž teda Východniar,“ tešil sa rovnako Bohuš. „Ja som zasa z Kysúc. Prišiel som sem s partiou chlapov za robotou. Na tri mesiace. Robíme neďaleko odtiaľto. Viete, na Slovensku je to teraz s robotou biedne. Ale na takéto stretnutie si musíme vypiť, nebudeme tu fňukat!“ zasmial sa nahlas. „Dovoľte preto, aby som objednal.“

„Tak to zasa nie,“ namietal doktor, „objednám ja!“ Vstal a otočil sa k čašníčkovi. Ten bez meškania priniesol celú fľašku červeného vína.

JÁN GREŠÁK

Večerná promenáda

stény domov, kde-tu postriekané pomarančovými lúčmi ranného slnka. Malebný obraz poskytoval aj neďaleký prístav: na hladine tancovali farbisté loďky, námorníci na hrádzi boli veselí, usmievaví chlapci, žartovní ako vietor.

Po dvoch týždňoch pobytu odhodlal sa Bohuš obzrieť si mesto zblízka. Premohol únavu a vykročil do podvečerných ulíc. Pokojné lúče zapadajúceho slnka ešte zlátili najvyššie budovy a stromy, vrhali pod nohy zlaté vzorce, no konce ulíc a uličiek sa už strácali v riedkom súmraku. Ulicami rachotili autobusy a plazili sa rady taxíkov. Od hluku a rušnej premávky začalo Bohušovi hučať v hlave, preto radšej zamieril do bočných uličiek na pešie zóny. Uvädnuté lístie ovisalo zo stromov, vládol tam pokoj. Ženy sa prechádzali v ľahkých hodvábných šatách, chlapi chodili v tričkách s krátkymi rukávami, prezerali si výkladné skrine. Iba semtam sa ozval výkrik pouličného obchodníka. Ulice a chodníky lemovali z oboch strán slnečníky, pod ktorými posedávala mládež. Na chvíľu sa pristavil pri sérii farebných fontán a vodometov, sledoval pohľadom vytryskujúce pramienky sviežich kvapiek.

Po takmer hodinovej prechádzke, popásajúc si oči na výkladoch obchodov, vošiel do neveľkej kaviarne. V útulnom prostredí viseli na stenách obrazy Rubensa, Caravaggia, Botticelliho, da Vinciho. Miesta pri stoloch boli obsadené početnými skupinkami hostí, len vzadu pri poslednom stole sedel osamotený pán v bledom saku s decentnou kravatou. Čítal noviny a pomaly si upíjal z pohára.

Bohuš sa nasmelo priblížil. Z taliančiny toho ešte veľa nepochytil, a tak sa rozhodol osloviť muža chabou nemčinou, frázou, ktorú si pamätal ešte od maturity spred viac než tridsiatich rokov: „Ist der Platz frei, bitte?“

Muž prehodil zrak ponad noviny a prikývol. Bohuš si prisadol, objednal si cizano. Keď čašník priniesol nápoj, upil si a zahľadel sa na muža pred sebou. Bol to vysoký, statný človek, tvár mal nápadne opálenú, hladkú, žiarivé modré oči s inteligentným výrazom, tmavé vlasy s prečnievajúcimi šedinkami na sluchách. Mohol mať tak päťdesiat, a teda mohol byť Bohušovým rovesníkom.

Mlčali.

Bohuš začal pociťovať clivotu a opustenosť. Nikdy by neveril, že v preplnenej kaviarni sa môže človek cítiť práve taký osamelý ako v prázdnej izbe.

Muž v bledom saku odložil noviny, nenápadne vrhol pohľad na prisediaceho a nečakane ho prekvapil otázkou: „Deutsche?“

Bohuš pokrútil hlavou a riekol: „Nein. Slowake.“

„Áá...Slovák. Tak to sme teda krajan!“ rozťahal ústa do úsmevu, vstal a mocne stisol

„Toto víno je najlepšie v celom tunajšom kraji,“ poznamenal doktor.

„Chodíte sem často?“ opýtal sa Bohuš.

„Vždy keď zavítam do Janova, rád sa tu stavím na večeru a na dve deci. Je tu príjemne.“

Štrngli si; víno bolo primerane schladené, sladkasté a trochu trpké, pilo sa ako aperitív.

„Vo vínach sa príliš nevyznám,“ úprimne priznal Bohuš, „ale toto mi naozaj chutí.“

Potom sa zase napili. Doktor objednal jedlo. Čašník priniesol večeru pre oboch. Morské raky. Boli horúce a veľmi chutné. Keď dojedli a opäť si pripili, siahol doktor do vnútorného vrecka saka, vytiahol veľkú koženú peňaženku, chvíľu sa prehrabával medzi dokladmi a potom podal Bohušovi neveľkú fotografiu. Bol na nej muž a žena s deckom, v pozadí chalupa, stromy a lúka.

„To sú moji rodičia a ja,“ povedal. „A rodný dom v Medzilaborciach.“ Bohuš si obzrel fotografiu. „Milá rodinka,“ prikývol, „aj prostredie je krásne.“ Vrátil fotku doktorovi, ktorý ju pozorne a jemne vložil späť. „Rodičia už nežijú.“ Napil sa. „Ach. To ma mrzí, že už nežijú.“ Napil sa aj Bohuš. „Pravdaže,“ ozval sa po chvíľke mlčania doktor, „nemohli ste to vedieť. Ale dopime a dáme si ešte raz.“

Bohuš teda dopil, prázdny pohár odložil bokom. Doktor opäť kývol na čašníka. Keď im priniesol novú fľašku a nalial do pohárov, pripili si na zdarný pobyt v cudzine.

„Moja cesta do cudziny nebola taká jednoduchá ako vo vašom prípade,“ rozhovoril sa doktor. „Emigroval som ako devätnásťročný v sedemdesiatom roku počas vojenčiny. Strážili sme na Šumave hranice a po necelom roku služby som sa odhodlal. Chcel som študovať, no v Československu ma nechceli prijať na žiadnu školu kvôli otcovmu morálnemu profilu. Vraj robil prieky v päťdesiatych rokoch pri združstevňovaní dediny, z ktorej pochádzal. Využil som situáciu, keď sme na hraniciach opravovali ostnaté drôty a signalizačné zariadenia. Zapamätal som si miesto, kde nebola odstránená porucha. Utiecť sme chceli s kamarátom zo Znojma. Toho však trafili. Ja som mal z pekla šťastie, zasiahli ma „len“ do nohy. Vybrali sme si čas, keď silno pršalo a všade bola hustá hmla. Krváčajúc podarilo sa mi dobehnúť na nemeckú stranu, kam za mnou už nemohli. Tam ma aj ošetrili. Odtiaľ som sa dostal ku krajanom do Švajčiarska, kde som vyštudoval. Doposiaľ tam pracujem ako primár ženevskej nemocnice. Za všetko však zaplatila moja noha. Guľka mi poškodila píšťalu predkolenia, takže mám trvalé následky.“

Počas vyprávania vytiahol doktor koženú peňaženku znova a vybral z nej inú fotografiu. Keď dohovril, posunul ju po obruse k Bohušovi. Bohuš pozrel na fotku. Striaslo ho,

akoby ho preskočila smrťka, a srdce sa mu divo roztlklo.

„To som ako vojak, keď som strážil vymoženosti socializmu,“ pousmial sa nahlas doktor. Bohušovi však naskočila po tele husia koža. V pozadí za vojacom bol objekt strážnice vojenského útvaru, v ktorom slúžil aj on. Aj on strážil hranice na Šumave. A tiež v sedemdesiatom.

Pamäťou mu prebleskol obraz akoby zo starého filmu. Strážil svoj hraničný úsek. Včas-ráno začalo pršať. Spočiatku to bolo len jemné, neviditeľné mrholenie, ktoré zľahka šumelo v korunách stromov, potom zosilnelo a zmohutnelo, až sa z olovených mrakov spustil prudký lejak, šibal na ruky i do tváre. Ohromné kvapky padali prudko a husto, že nebolo vidno ani na pár desiatok metrov pred seba. Vtedy sa pred ním mihli siluety dvoch

postáv bežiacich k čiare. Na Bohušove výstražné pokriky nereagovali. Namieril, ozvala sa dutá dávka zo samopalu. Jedna postava klesla k zemi, chytila sa za koleno, chvíľu sa kolísala, vystierala sa, až zostala nehybne ležať. Druhá krivkajúc vbehla do hustého lesa, kde sa mu celkom stratila. Vzápätí okolie prečesávala rojnica prikrčených vojakov s vľčiakmi, v premočených uniformách. Len-len ho vtedy prokurátor neobvinil z toho, že jednému z vojakov sa podarilo uprchnúť. Ešteže tu „zostal“ ten druhý...

Trasľavou rukou vrátil doktorovi fotografiu a nenápadne si dlaňou utrel z čela pot.

„Hlavne, že je to všetko už za nami,“ vzdychol doktor, zodvihol pohár a priťukol k Bohušovmu.

„Veru za nami,“ prisvedčil tíško Bohuš a natiahol ústa do smutného úsmevu. Obaja sa napili.

„Nemám no zvyku vysedať dlhšie po kaviarňach, no takéto vzácné stretnutie s krajanom si treba uctiť. Taký čas nikdy nebyva strateným časom. Som veľmi rád, že som sa mohol s vami stretnúť. A nech sa páči, tu je moja vizitka.“

Doktor podal Bohušovi malú kartičku so svojím menom, adresou pracoviska i adresou bydliska.

„Môžete sa na mňa kedykoľvek obrátiť, ak budete čokoľvek potrebovať, s čím by som vám mohol pomôcť. A ak by ste do Janova niekedy znova prišli, zastavte sa v tejto kaviarni, možno nám šťastie opäť bude priat' a dopovieme si, čo sme dnes nestihli. Pozdravte slovenských priateľov, prajem vám i kamarátom šťastný návrat.“

Potom poprosil Bohuša o jeho adresu, naposledy zavola čašníka a sám vyplatil celý účet. Bohušovi, ktorého zalievali prívaly potu, nedovolil zaplatiť ani líru.

Bohuš sa sotva zmohol na poďakovanie, chveli sa mu nohy i celé telo. Cítil sa ako hriešnik, ktorý zatajil pri spovedi smrteľný hriech.

Keď vstali a pohlí sa od stola, všimol si, ako doktor došliapava na jednu nohu a odkláňa sa pri chôdzi od priameho smeru trochu doľava.

Na ulici osvetlenej farebnými svetlami reklám doktor mocne objal Bohuša a riekol: „Sme predsa krajan. Ale najmä ľudia, nech sme kdekoľvek na svete.“

Bohuš potom mlčky pozeral za odchádzajúcim doktorom. Zrazu mu chcel ešte čosi povedať, ale ten sa celkom stratil v pouličnom večernom ruchu. Zhlboka sa nadýchol sviežeho večerného chladku a zahľadel sa na nebo. Bolo jasné, iskriko hviezdami, iba po okraji ľahučko plávali bielosnežné mráčiky a prevažovali sa cez ligotavý mesiac.

Dotackal sa na ubytovňu. Cítil sa oveľa vyčerpanejší ako po šichte. Celú noc sa potil a prehadzoval sa zboka nabok.

Na čo je nám dnes poézia? Na čo je nám dnes kultúra? Na čo je nám dnes jazyk? Na čo je nám dnes národné povedomie? Na čo je nám dnes viera? Na čo sú nám dnes korene? Poetické slová totiž z verejného priestoru dávno vymizli. Kultúrnosť sa úplne vytratila. Materčina sa často znevažuje. Na slovenskosť sa akosi zabúda. Kresťanstvo akoby existovalo iba okrajovo. Výsledok: korene národného povedomia vysychajú. Aj keď do nich svojho času plnými silami vlieval životodarnú duchovnú miazgu pevec vekov dávnych Ján Hollý, jeden z najvýznamnejších slovenských básnikov, od ktorého úmrtia dnes uplynulo 170 rokov.

Na Jána Hollého od malička a mlada dýchala národná história. Jeho rodisko Búrsky Svätý Mikuláš, dnes Borský Mikuláš, na Záhorí, kde uzrel svetlo sveta 24. marca 1785, omývali vody Moravy i neďalekého Dunaja a vežili sa tu malokarpatské pahorky. Na nich sa nachádzala hranica medzi Záhorím a Dunajskom, Borskou a Podunajskou nížinou. Na pieskovej pôde riečnych nív sa darilo roľníctvu od nepamäti, od dôb starých Slovanov a Slovákov, ktorých božstvá sa skrývali v týchto malých kopcoch a priľahlých borovicových či búrskejších alebo borských hájoch. A s roľníčením ľudu išla ruka v ruku jeho zbožnosť. Kresťanstvo, cyrilometodský kult a katolicizmus. A v tomto smerovaní vyrástli v toku Moravy a Dunaja Devín, Mikulčice, Šaštín, Skalica, Bratislava a Trnava, všetko miesta a mestá, kde sa Ján Hollý modlil a kde študoval. Tento posvätný kúsok rodnej zeme sa stal jeho svetom driemajúcich básnických inšpirácií. „Prospevujem, jak viproseni s Čáhrhadubratři, / Konštantín a Metod, ku tatranskímdošři Slovákóm, / Jak márné po celěj vřvrátřilři krajně modlářstvo, / A všelíkři národ v křestřanskěj pravdě i bozkém / Zákoňe vicvičeni spasitelněj zřiskaři vřře“ – napísal neskôr Hollý v predspeve k eposu Cirilo-Methodada. Po vysvätení za rímskokatolíckeho kňaza sa hneď na prvej kaplánskej stanici v Pobedejme Ján Hollý stretáva s ruinou veľkomoravského hradiska, ktorá aj po vekoch vyžarovala slávnú minulosť. Aká bola? Na to raz poeticky odpovedia jeho národné eposy. Aj ďalšie pôsobisko kaplána

Ján Hollý – pevec vekov

Jána Hollého, mestečko Hlohovec, alebo Frašták či Galgóc spomínali už franské kroniky. Ale najdlhšie Ján Hollý – od februára 1814 do mája 1843 – pôsobil v malebnej považskej obci Madunice. Po napoleonovských vojnách si mohla vydýchnuť celá Európa, aj Uhorsko a Slovensko, aj Madunice. V tamojšom Kostole Narodenia Panny Márie kázal a meditoval na chválu Boha, kňazstva, bernolákovských tovarišov, náboženských i

vali do bernolákovčiny, lebo to bola vtedy naša spisovná slovenčina. A z rímskej literatúry Hollý jednoznačne najviac miloval Vergília, predovšetkým jeho epos Eneida, hovoriaci o zakladateľoch a nositeľoch slávy slávneho Ríma, o Rimanoch a ich cnostiach. A Hollý nebol sám, na jeho stránke stáli početní bernolákovskí druhovia a ich vedúce osobnosti. O Hollého básnickom talente sa rozprávalo v arcibiskupskom paláci uhorského

staroslovenčiny, ale z tohto veľkolepého diela sa do čias prvej a druhej generácie bernolákovcov na prelome 18. a 19. storočia po miléniovej dobe zachovali iba nepatrné zlomky. Náboženstvo a viera je silná motivácia, ale vždy išlo vedno s písomníctvom, literatúrou a kultúrou, a preto s Božím slovom sa rodilo i slovo poetické, po Cyrilovom aj Hollého, lebo to sú spojené nádoby našej poézie.

„Umko milá, jestřiř mňe si v mřch kedři prřpela peřňách, včil najvác prřpeř na pomoc“ – úplivo prosí Ján Hollý básnickú múzu slovanstva pri tvorbe svojho vrcholného diela národného eposu Svatopluk, ktorý vyšiel roku 1833 v Trnave. Hovoril o zakladateľovi a nositeľovi slávy slávnej Veľkej Moravy, prvého Slovenska, o Slovákoch a ich cnostiach. Hollého hrdinské podanie Svätopluka jednoznačne patrí medzi najväčšie, najpôsobivejšie a najinšpiratívnejšie diela celej slovenskej literatúry a kultúry vôbec.

Kto dnes vie, že filologicky, ideologicky a literárne Slovákov emancipovali klasicistickí bernolákovci na čele s Antonom Bernolákom, Jurajom Fándlym a ďalšími päťsto členmi Slovenského učeného tovarišstva, vrátane rebelujúceho Jozefa Ignáca Bajzu. Po prvej prišla i druhá generácia bernolákovcov s génom Jána Hollého, uctievaného autora národných eposov Svatopluk a Cirilo-Methodiada, aj s budínskym Spolkom milovníkov reči a literatúry slovenskej a jeho almanachom Zora. A práve súčasníkmi štúrovcov boli bernolákovci druhého i tretieho pokolenia. Títo katolícki intelektuáli sa stali zásadným spojencom evanjelických štúrovcov v období vrcholiaceho národného obrodzenia a zjednotenia v oblasti ideovej, ľudovýchovnej a napokon aj rečovej. Štúr a jeho druhovia si z bernolákovcov najviac vážili národného barda Jána Hollého. Kedy mohli, vtedy pevca vekov dávnej slovenskej minulosti navštevovali v Maduniciach i na Dobrej Vode. Pýtali si od neho požehnanie pre svoje národnobuditeľské počiny.

Ján Hollý, okrem Svatopluka,

literárnych prác jeden z ich stredú Ján Hollý. A súčasne od skorej jari do neskorej jesene ho milá múza Umkapozývala do hája Mlič, kde pod stáročným dubiskom sa rodili jeho preklady, pôvodná lyrická, epická i duchovná tvorba, ktorá dovtedy nemala v slovenskej literatúre obdoby.

V madunickom tvorivom období a umeleckom vzopätí sa Ján Hollý učil na antických autoroch ťažké básnické remeslo, lebo tak si to vyžadoval zložitý kanón klasicistickej poézie. Pentametre, hexametre a iné náročné veršové techniky Homéra a Theokrita, Ovídia a Horácia, ale predovšetkým Vergília sa z gréčtiny a latinčiny zásluhou jeho prekladateľského génia transformo-

prímasa Alexandra Rudnaya v Trnave jeho pravej ruky ostrihomského kanonika Jura Palkoviča. Hollý svojho tútora a mecenáša Palkoviča podrobne informoval: „Ja včil Virgiliovu Eneidu ušdesáti ráz začínám popravovat, strúhat, pilovat a hladit, abř tím dokonálejšě bolo preložeňi toto“. Písal sa rok 1828.

Pod Palkovičovým vedením sa do bernolákovčiny po tridsaťročnom úsilí preložila Biblia aj zásluhou slovníka či slovára dávnejšie zosnulého Antona Bernoláka. Aký to len museli byť múdri a prezieraví ľudia, ten kardinál Rudnay a kanonik Palkovič, ako kedysi dávno solúnski bratia sv. Cyril a Metod, ktorí prví preložili Písmo sväté do

na pamiatku sv. Cyrila a Metoda napísal známy duchovný epos Cirilo-Methodiada, menej známu ďalšiu historickú výpravnú báseň Sláv, ale aj množstvo lyrických selaniek a príležitostných básní. No Ján Hollý sa činil aj v oblasti duchovnej poézie, kde k jeho vrcholným vzopätiam patrí Katolícki spevník z roku 1842, z ktorého náboženské piesne spievajú veriaci do dnešných dní.

A potom 3. mája 1843 prišla veľká tragédia, keď v Maduniciach horel Hollého kostol i fara, a popri fyzickom zranení i duchovnom otrase zhorelo aj básnikovo zdravie a jeho básnická lýra. Na penziu odišiel k priateľovi Martinovi Lackovičovi na Dobrú Vodu do prostredia Malých Karpát, ktoré lemovali Hollého životné i umelecké osudy. V Dobrovodskej kotline a oáze pokoja sa uzavrela požehnaná pozemská púť Jána Hollého pred 170 rokmi 14. apríla 1849. Symbolicky o päť rokov neskôr: 11. mája 1854 slávnostnú reč pri odhalení pomníka Ladislava Dunajského na hrobe Jána Hollého na Dobrej Vode predniesol Ján Palárik. Pri tejto príležitosti vtedy naši národovci zaspievali Štúrovubáseň Pri pomníku Jána Hollého na nápev Veje vietor, veje, od Tatier k Dunaju:

“V dobrovodskej stráni / vysoká mohyla, / nad kýmže sa nesieř, / koho si pokryla? // Leží v lone mojom / ten váš všetkých milý, / spevy jeho sladké / všetkých vás spojili. // Tu tá jeho vážna / schýľila sa hlava, / tu leží pokrytá / Slovákov oslava! // Neskrývaš, mohyla, len ostatky jeho, / tie spevy sa nesú / i z hrobu nemého. // A s nimi zalieťa / i to bystré oko / tou našou rodinou / ďaleko, široko!”

Nebyť poézie, nemali by sme Jána Hollého, ale ani jemu porovnatelných Konštantína Filozofa, Andreja Sládkoviča či Hviezdoslava. Ich básnické slovo a ozrutné umelecké majstrovstvo sa stalo okrem literatúry aj symbolom našej národnej kultúry. Rozvíjalo slovenčinu do netušených možností. Utužovalo naše jazykové i národné povedomie. Spevňovalo kresťanskú vieru. Vyhlbilo korene slovenskej identity. Aj preto do nich svojho času nie nadarmo plnými silami vlieval životodarnú slovnú a duchovnú miazgu pevec vekov dávnych, národný bard Ján Hollý, od ktorého úmrtia uplynulo 170 rokov.

PAVOL PARENÍČKA

Tisícstotridsiateštvrté výročie smrti sv. Metoda

Slávnostná spomienka sa konala 6. apríla 2019 v deň odchodu sv. Metoda do večnosti vo farskom Kostole Svätého Kríža. Program bol spojený so svätou omšou a kultúrno-spoločenským programom, ktorý pripravilo DEDIČSTVO OTCOV, o. z., Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky a Rímskokatolícky farský úrad Bratislava-Devín.

Po privítaní hostí predsedom DEDIČSTVA OTCOV, o. z., Gabrielom Smatanom, Daniela Suchá prečítala posolstvo otcov biskupov, v ktorých poukázali na jedinečnosť prvého arcibiskupa Slovákov sv. Metoda a na dôležitosť zachovania a rozvíjania dedičstva otcov. Duchovnú atmosféru úcty a vďaky svojim interpretacným umením umocnila huslistka Katarína Jablková. Dôstojnosť slávnosti posilnil prednesením Života Metoda Jozef Šimonovič, ktorý prečítal aj posolstvo otcov biskupov zo Slovenska, Islandu a USA.

Hlavným celebrantom a kazateľom bol Mons. František Rábek, predseda Rady KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru. Koncelebrovali otec Václav Kocian a otec Ján Ďurica, SJ.

Kazateľ Mons. František Rábek v ho-

mlíli zdôraznil potrebu zachovať dedičstvo otcov, ktoré svojim pôsobením zanechali nášmu národu sväté solúnski bratia. Výzval potrebu žiť dôsledne podľa evanjelia, ako žil svätý Metod, ktorý napriek väzneniu a nepriateľstvu vonkajšieho sveta zostal verný Kristovmu učeniu.

Predseda občianskeho združenia Gabriel Smatana odovzdal pánovi biskupovi Rábekovi pamätnú mincu, ktorá bola vydaná pri príležitosti 1150. výročia príchodu misie Konštantína a Metoda na Veľkú Moravu, ktorú združeniu venoval guvernér Národnej banky SR Jozef Makúch.

Veriaci si uctili relikvie svätých. Na slávnosti sa zúčastnil pán Ivan Gašparovič, prezident SR a aj zástupcovia Veľvyslanectva Srbskej republiky, Ruskej federácie a Bulharskej republiky. Nechýbali ani poslanci Národnej rady SR.

Prítomní položili vence kvetov k pamätníku sv. Cyrila a sv. Metoda. Protorejery Nikolaj Andonov zaspieval Otče náš a tropár sv. Cyrila a sv. Metoda v byzantskom nápeve.

DANIELA SUCHÁ

Snímka: Štefan Hrušovský

Ján Hollý žije v nás - 170. výročie úmrtia národného génia

V nedeľu 14. apríla 2019 uplynulo 170 rokov od smrti katolíckeho kňaza Jána Hollého, jedného z našich najvýznamnejších básnikov a obetavých národovcov. Pri tejto príležitosti bola pri pomníku Jána Hollého na Rudnayovom námestí spomienka na tohto barda slovenského národa

Program pripravilo DEDIČSTVO OTCOV, o. z., v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej Bratislava-Staré Mesto.

I napriek dvom storočiam, ktoré nás delia od jeho života, jeho pôsobenie a tvorba sú stále súčasťou nášho národného a kultúrneho jestvovania. Bol to on, kto Bernolákovou slovenčinou vspieval dušu nášho ľudu i ospieval krásu našej vlasti. Vo svojich eposoch čerpal z bohatej histórie nášho národa, približoval jeho dávnu slávu i výnimočné osobnosti, ktoré stáli pri jeho duchovnom zrode.

Po hlahole zvonov spomienku uviedol modlitbou Otče náš vdp. Peter Slepčan z Katedrály sv. Martina z Tours.

Majster Štefan Bučko úryvkom z eposu Cyrilometodiáda priblížil nielen majstrovské umenie slova nášho slovenského Homéra, ale i osobnosti našich svätých solún-ských bratov.

Slávnostnú reč doc. Pavla Pareničku Ján Hollý – pevec vekov dávnych prečítal Tomáš Macák z Dedičstva otcov.

Pavol Parenička z Matice slovenskej vyzdvihol genialitu slova i myšlienky Jána Hollého, jeho vzdelanosť, múdrosť, pracovitnosť, ale i precíznosť pri prekladoch náročných textov antickej poézie. Hollého básnický génus voviedol bernolákovčinu medzi jazyky krásnej literatúry a jeho dielo sa stalo prameňom inšpirácie pre nasledujúcu generáciu štúrovcov, ktorí mali Hollého v hlbokej úcte. Spoločná činnosť katolíckej i evanjelickej inteligencie sa stala základom pri formovaní novodobého slovenského národa, pri oživovaní kresťanských a kultúrnych koreňov, ktoré čerpali z dedičstva našich otcov. „Nebyť poézie, nemali by sme Jána Hollého, ale ani jemu porovnateľných Konštantína Filozofa, Andreja Sládkoviča či Hviezdoslava. Ich básnické slovo a ozrutné umelecké majstrovstvo sa stalo okrem literatúry aj symbolom našej národnej kultúry. Rozvíjalo slovenčinu do netušených možností. Utužovalo naše jazykové i národné povedomie. Spevňovalo

kresťanskú vieru. Vyhĺbilo korene slovenskej identity. Aj preto do nich svojho času nie nadarmo plnými silami vlieval životodarnú slovnú a duchovnú miazgu pevec vekov dávnych, národný bard Ján Hollý, od ktorého úmrtia dnes uplynulo 170 rokov.“ Takto zakončil Parenička svoj pôsobivý príhovor.

Potom predniesla Daniela Suchá z Dedičstva otcov pozdravenie a krátku úvahu prof. Evy Fordinálovej Ján Hollý žije v nás, v ktorej vyzdvihla majestátnosť Hollého diela a aktuálnosť jeho ideí aj v súčasnosti.

Nakoniec Majster Bučko predniesol báseň Teodora Križku: Ján Hollý – k 170. výročiu úmrtia.

Slávnostnú atmosféru umocnil hrou na fujaru Štefan Suchý. Účastníci na záver položili k pamätníku Jána Hollého vence vdaky a pietnu spomienku ukončili hymnickou piesňou Kto za pravdu horí.

Podujatia sa zúčastnil podpredseda Bratislavského samosprávneho kraja pán Mikuláš Krippel, poslankyňa Národnej rady SR pani Natália Grausová a ďalší pozvaní hostia.

Daniela Suchá vyzvala účastníkov, aby sa rozišli v duchu zásad lásky a svornosti našich učiteľov zo Solúna a toto poslanstvo odovzdali svojim rodinám, priateľom, nášmu národu a našej vlasti.

DANIELA SUCHÁ
Snímka: Štefan Hrušovský

PO STOPÁCH SV. CYRILA A METODA

V Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji pribudne tematická Cesta sv. Cyrila a Metoda. Zaradí sa tak medzi Európske certifikované kultúrne cesty.

Tiahne sa od Veľkeho Rača na Morave až po grécky Solún. Táto európska kultúrna cesta sv. Cyrila a Metoda je určená každému, kto chce poodhaliť tajomstvo európskej kultúrnej identity a cyrilo-metodského odkazu, v ktorom sa snúbi múdrosť jazyka, poriadok zákona a tícta k druhým. Na tejto zaujímavej ceste objavíte množstvo sakrálnych pamiatok a príbehov či legend s nimi spätých, prírodných krás, ochutnáte tradičnú regionálnu kuchyňu a spoznáte miestne produkty. Závisí len od vás, ktorí trasu si zvolíte a či sa rozhodnete absolvovať ju celú alebo len jej časť. Keďže trasy vedú prevažne po dobre značených turistických peších cestách, návštevníci sa nemusia báť, že zabľudajú. Navyše, v priebehu tohto roka bude dokončené značenie nálepkami na turistických smerovníkoch. Okrem nich si môžete trasu

pozrieť a naplánovať aj v aplikácii Storymapa.

Aplikácia Storymapa – návštevníci si v nej budú môcť prehľadne pozrieť všetky trasy cesty sv. Cyrila a Metoda na našom území. Dozvedia sa užitočné informácie o príslušných atrakciách a trasa sa im vďaka nej bude aj lepšie plánovať. Všetky chrámy, či už veľké katedrály alebo malé kaplnky roztrúsené v prírode, hrady či zrúcaniny, múzeá a ostatné pamiatky v nej budú prehľadne zakreslené a uľahčia tak návštevníkom lepšiu orientáciu.

Všetky ďalšie informácie o trasách a atrakciách, ktoré na ceste nájdete, rovnako aj informácie o pripravovaných podujatiach nájdete na www.cyril-methodeus.eu.

Projekt zastrešuje Bratislavský samosprávny kraj a Slovenský dom Centroppe.

Mapa trás sv. Cyrila a Metoda

V posledných rokoch sa v médiách šíria vyjadrenia, v ktorých je hodnotenie Slovenskej republiky z rokov 1939-1945 neobjektívne a dehonestujúce. Preto som sa rozhodol uverejniť niektoré hodnotenia osobností, v ktorých sa nachádza aj iný pohľad.

Historik Vilém Prečan napísal knihu - Slovenské národné povstanie-Dokumenty (1965, ďalej

s ktorými Slovensko pôjde do novej ČSR.“ (SNP-D, dok. č. 576, s. 948-949) O vzťahoch Čechov a Slovákov o. i. uvádza:

„...Ochladol silne pomer týchto dvoch národov, veľká nedôvera bola zasiata medzi ne. A súčasne neobyčajne stúplo národné sebavedomie slovenské.

Londýnska čs. vláda, Dr. Beneš a ostatní českí činitelia okolo neho, nevzali na vedomie žiadne zmeny v zmysľaní na Slovensku, nevzali si však tiež žiadne poučenie z krachu národnostnej politiky ČSR. Existuje jedine národ československý a všetko ostatné podlieha zákonu na ochranu republiky a zradcovstvo.

Slovenskej republiky účastník SNP generálporučík Ing. Ján Husák, v. v. (*1923) v interview pre Teleplus (22. 8.-4. 9. 2009) na otázku: „Mali ste 15 rokov, keď vznikla Slovenská republika. Zmenil sa v niečom váš život?“ odpovedal: „Mal som zamestnanie, takže sa nám žilo lepšie. Pracoval som na výstavbe trate Zbehy – Zlaté Moravce. Tiež som si privyrábala na regulácii potoka. Slovenský štát sa o nás nestaral, ale dal nám robotu. Pre našu rodinu to bolo v tom čase rozhodujúce.“

Historik Ivan Kamenec pre Slovenský rozhlas 25. februára 1999 poskytol rozhovor a na otázku Benčíka:

Hodnotenia prvej Slovenskej republiky

SNP-D), v ktorej je uverejnená Správa moskovskému vedeniu KSČ z 5. 2. 1945 Dr. Gustáva Husáka. O hospodárskej situácii na Slovensku o. i. v nej uvádza:

„Priemysel sa veľmi zveľadil, a to ako kvantitatívne, tak i kvalitatívne. Vyrástli veľké nové podniky (Baťa, Svit, chemické podniky, Dynamit-Nobel a mnoho iných), iné sa podstatne rozšírili, menovite v Dubnici a Považskej Bystrici. Prevážna väčšina podnikov sa vybavila novým strojovým zariadením, moderným a veľkej konkurencie schopným. Za dva roky boli do starých podnikov na vybavenie investované dve miliardy Sk. Priemysel, ak nebude zničený, bude hrať značne väčšiu úlohu na Slovensku ako pred rokom 1938. I v štátnom podnikaní značné investície (cesty, železnice, hydrocentrály) boli podnikané, často na nemecký príkaz zo strategických dôvodov.

Životné a zásobovacie pomery boli najlepšie z okolitých štátov, oveľa lepšie ako v Nemecku, Maďarsku, Bulharsku, nehovoriac ani o zemiach okupovaných. Slovenská koruna mala pevný kurz a do poslednej chvíle (i za povstania) dôveru obyvateľstva. Životný štandard obyvateľstva sa oproti stavu 1938 – keď neberiem do úvahy nedostatok istých importných artiklov a posledné mesiace vojenských operácií – v priemere nezhoršil, u niektorých vrstiev zlepšil.

V medzinárodnom obchode Slovensko, ktoré malo cukor, buničinu, textil, kábel, obuv, kožu, cement, drevo, bolo vyhľadávaným partnerom vo Švajčiarsku, Bulharsku, Turecku, Maďarsku – nehovoriac o Nemecku, ktoré hospodárske požiadavky diktovalo.

Všetky tieto okolnosti vypestovali u mnohých vrstiev na Slovensku úsudok ... že samostatné Slovensko je hospodársky sebestačné v zmysle existenčnom, že môže lepšie hospodársky existovať bez pražských centrál a kurately a že je politický podvod, že Čechy na Slovensko za ČSR doplácali. Slováci sa naučili seba vládnúť, svoje hospodárstvo sami riadiť, svoju menu regulovať.

Fakt je ten, že vyrástol veľký káder ľudí zapracovaných v peňažných, menových, priemyselných, zásobovacích a pod. otázkach ... dnes je na Slovensku dostatok ľudí pre všetky obory verejnej a hospodárskej agendy, keď ovšem neberiem do úvahy ich politickú kompromitovanosť. To sú niektoré momenty faktické i psychologické,

Celému Slovensku, vládnemu i opozičnému, bolo to smiešne. Vtedy, keď myšlienka novej ČSR mohla na Slovensku získavať sympatie iba jasným proklamovaním práv a budúceho postavenia slovenského národa, vtedy londýnsky rozhlas denne potvrdzoval ľudácku propagandu, že „Česi chystajú nový podfuk na Slovákov, nové potláčanie pod starou firmou československého národa.“ Informovaní zo Slovenska naivnými ľuďmi, že celé Slovensko stojí za londýnskou vládou a netrpezlivo čaká na jej príchod na Slovensko (Kapinaj – Šrobár), dopustil sa Londýn takých politických chýb, ako bolo vládne vyhlásenie z júna 1943 (o jednotnom národe), ako všetky ich závažné politické prejavy o tejto otázke.“ (SNP-D, dok. č. 576, s. 950-951)

Člen Štátnej rady v Londýne František Uhlíř v správe zo 14. decembra 1944 prednesenej v Štátnej rade okrem iného uviedol:

„Je třeba si umět tento stav vysvětlit bez roztrpčení. Slovensko žilo po celých pět let de facto ve velmi dobrých hospodářských poměrech, asi jako neutrální stát, který vydělává na válce. My, kteří jsme projeli zeměmi, jimiž prošla válka, nechtěli jsme očím věřit, co bylo na Slovensku po pěti letech vojny k dostání.“ (SNP-D, dok. č. 563, s. 891).

Vyslanec v Ženeve Dr. Jaromír Kopecký v depeši z 9. 3. 1943 čs. ministerstvu zahraničia v Londýne, na podklade informácií od R. Fraštackého o prezidentovi napísal:

„Na Tiso se dívají takto: Tiso jim zabezpečil, že žijí. Nepodepsal žádný vyneseny rozsudek smrti, takže se posud na Slovensku nepopravovalo. Podepsal 2000 výjimek ze židovského kódexu. Okleštil moc gardy, takže je z ní fraška. Tiso odstránil Tuku z předsednictva strany. Macha tam nepustil.“ (SNP-D, dok. č. 6, s. 58)

Český ekonóm, univerzitný profesor Dr. Alois Matura, ako súdny znalec v roku 1946, o prvej SR napísal:

„Slovensko dosiahlo hospodárske polozenie päťkrát výhodnejšie, než majú české zeme. Slovenské hospodárstvo počas vojny ušetrilo pre finančné hospodárstvo cca tri miliardy päťsto miliónov Kčs. Po švajčiarskom franku a švédskej korune bola slovenská koruna pomerne najstálejšou menou, ktorá mala najmenšie hospodárske riziko.“- Pritom na clearingovom účte s Nemeckom ostalo asi 12 miliárd Sk v náš prospech, ktorý doteraz nebol vyrovnaný.

Prečo bolo dobre za prvej

„Bola iná, lepšia alternatíva, ako vznik Slovenského štátu 14. marca 1939?“ odpovedal:

„Podľa môjho názoru v tom čase nebola. ...Samozrejme, ten Slovenský štát v tej podobe ako vznikol, napriek všetkým jeho antidemokratickým prejavom a systému, bol pre tunajších občanov ešte stále relatívne lepším východiskom, ako keby tu bola okupácia.“

Imrich Kružliak 14. marca 1999 v STV oboznámil divákov so stanoviskom Dr. Milana Hodžu:

„Keby som ja býval 13. marca 1939 v Berlíne pred Hitlerom, ani ja by som nebol mohol konať inak, ako konal Tiso.“

Historik Ľubomír Liptak tiež na STV 14. marca 1999 povedal:

„Je pravda, že už toho 13. marca pravdepodobne, kto už by do toho Berlína išiel, inšie by nemohol spraviť.“

Spisovateľ a obranca národných práv Drahošlav Machala napísal:

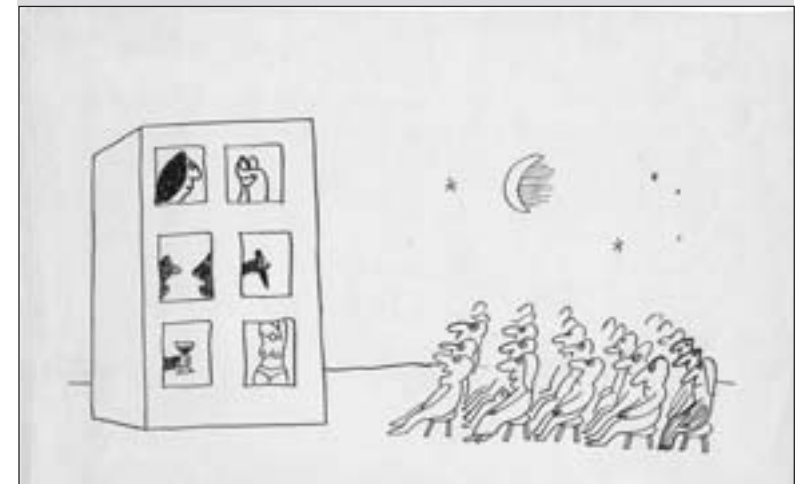
„Pre mňa je to skratka historický fakt: bola to prvá Slovenská republika a my dnes žijeme v druhej Slovenskej republike... Nebola to nijaká republika s prívlastkami, ani vojnová, ani fašistická. Iba Slovenská republika s pozitívami, keď sa uprostred kanonády 2. svetovej vojny na Slovensku žilo relatívne dobre a v pokoji, ale aj s desiatkami chýb a omylov.“

Žiaľ, uskutočnilo sa i nešťastné riešenie židovskej otázky. Aj keď to bolo na veľký nátlak Nemcov, treba zlo odsúdiť a urobiť tak aj Dr. Tiso v obhajovacej reči. Treba však vidieť aj záchranné akcie, ktoré robil prezident, občania, ale i mnohí členovia vlády. Napríklad minister Jozef Sivák dostal vyznamenanie Yad Vashem – Spravodlivý medzi národmi, a Dr. G. Medrickému sa Židia z Izraela, ktorých zachránil, prišli poďakovať. V rozsudku Národného súdu sa uvádza, že Medrický vydal 12-tisíc ministerských výnimiek, ktoré chránili Židov. Prezident Dr. J. Tiso neodstúpil zo svojho úradu na žiadosť rabinov, ako svedčil aj arcibiskup Dr. Karol Kmetko v súdnom procese s Tisom, lebo v Nitre povedali „ak on nebude prezidentom, teda koniec – do posledného žida zahynieme všetci.“ (SNA, Tnľud 6/46-3/II2; film A889)

Podstatné bolo, že keď prišli prvé správy o neľudskom zaobchádzaní so Židmi v nemeckých koncentračných táboroch, deportácie boli utlmené a v októbri 1942 zastavené. Obnovili ich Nemci po potlačení Povstania v roku 1944.

STANISLAV MÁJEK

Zo skicára Andreja Mišanka

Komu prekáža dvojkríž?

V týchto dňoch som si so záujmom prečítal v našich „nezavislých“ médiách správu o medailách, ktoré budú odovzdané víťazom Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji. Budú sa konať v dňoch 10. – 26. mája 2019 na Slovensku. Ich autorom je firma Petra Packaňas názvom Packy Advertising, ktorá sa podľa našich propagandistov a teda aj podľa ich protektorov svojej úlohy „zhostila na výbornú“. Z každého stupňa (zlatého, strieborného a bronzového) bude v Mincovní Kremnica vyrobených tridsať kusov medailí, s možnosťou navýšenia ich počtu. Každá z nich bude vážiť 350 gramov. Okrem týchto „technicko-prevádzkových“ informácií sme sa z našich agitačných plátok dozvedeli, že „motívom na každej medaile je vyobrazený hokejista a slovenské veľhory“. A naozaj. Pri pohľade na medailu vidíme celú biedu výtvarného stvárnenia cenných kovov z tohtoročných hokejových majstrovstiev na Slovensku. Ústredným motívom je enface korčuľujúci hokejista, ktorý práve vystrelil puk v podobe sovietskej vesmírnej družice Sputnik 1. Za hokejistom sú tri výrazné špicaté cik-caky, pripomínajúce výrez záznamu EKG. Najprv som sa domnieval, že je to akási grafická narážka na infantilný pokrik slovenských hokejových fanúšikov Cikycaky, cikycaky – Slovenko, ktorý sa zjavne nechal inšpirovať detskou riekankou: Cikycaky, cikycak, takto strihá majster rak. Ale mýlil som sa. Ideový rozmer mi v inom periodiku vysvetlil sám autor Peter Packaň slovami: „Využili sme možnosť zakomponovať slovenský motív. Pri tvorbe som dostal voľnú ruku. Vychádzali sme z krásnych slovenských hôr, ktoré sme umiestnili do stredovej časti. Do návrhu sme ich zakomponovali netradične – výrezom, vďaka čomu je medaila napriek jej klasickému kruhovému tvaru unikátny kúsok“. Aby sme si boli úplne istí, že slovenská štátna a národná symbolika nemá miesto na medailách z majstrovstiev, ktoré budú na Slovensku, tvorca nám nezabudol pripomenúť, že už samotné trojvršie zo slovenského štátneho znaku by malo problémový

charakter. Možno je to iba strach z minuloročnej septembrovej lapálie s logom Slovenského zväzu ľadového hokeja. Majiteľ firmy, ktorá realizovala návrh medaily, tak vo svojom zdôvodnení pokračuje: „Znárodné trojvršie nepochádzajú z trojvršia zo štátneho znaku. Nechceli sme ísť do konfrontačných verzí. Zvolili sme tatranské hory – Lomnický štít, Gerlachovský štít a Kriváň. Verím, že sa medaily budú ľuďom páčiť“. Jediným slovenským symbolickým reziduum je tenké bielo-modro-červené lemovanie bielej medailovej stuhu.

My sa však pýtame: Kde je náš slovenský štátny znak? Prečo sa nezmeslil na medailu slovenský štátny znak? Komu prekáža kresťanská symbolika nášho štátneho znaku? Ako je možné, že z údajných slovenských motívov, o ktorých hovoril P. Packaň, sa na medaily dostali tri cik-caky a tenká trokolórová lemovka na stuhe? Je veľkou hanbou a skutočným škandalom, že na predmety, ktoré reprezentujú náš štát na najvyššej úrovni, znaku bude chýbať slovenský štátny znak, ktorý je nehanebne nazvaný konfrontačným symbolom. Je to pre nás ďalší dôkaz, že ultraliberálne bláznenie a psychóza akejkoľvek pseudokorektnosti pestuje v hlavách jedincov autocenzúru. Alebo ide o zámer s cieľom postupne odstraňovať národné a štátne symboly a aj takto vizuálne a psychologicky pripravovať obyvateľstvo Slovenskej republiky na postupnú úplnú stratu našej štátnosti a jej rozpustenie v európskom a neskôr celosvetovom „superštáte“. Teda najprv strata hraníc, strata meny, strata zahraničnopolitickej suverenity a teraz už aj odstránenie štátnych symbolov. Nech už radšej nič neprípadne, že tu kedysi bola akási Slovenská republika. Alebo ide zatiaľ iba o jeden z ďalších posunov v dekrizianizačnom procese Európy, ktorý má v tejto chvíli podobu odstraňovania kresťanských symbolov z verejnosti a z vedomia obyvateľov Slovenskej republiky a ďalších európskych štátov.

ADALBERT KÁRPÁTY

Bol raz jeden supeštat. Ludia tam prestali kriticky myslieť, ľudsky cítiť, no predovšetkým žiť podľa presvedčenia, ktoré by vychádzalo z ich skutočnej identity, prameniacej z odkazu predkov. Tento umelý supeštat nemal rád tradičnú národnú kultúru a z nej pochodiacu identitu a hrdosť. Nenávidel ju, pretože mu prekážala v manipulácii s otupeným stádom. Národná identita, so všetkými jej historickými pozitívami i negatívami, pre neho bola neželaným pozostatkom skutočnej ľudskej prirodzenosti. Tej ľudskej prirodzenosti, ktorá bola a ostáva vlastná stáročiami kreovaného Božieho poriadku. A tak superštat zvestoval ľuďom, že vraj už niet Boha. Presviedčal ich so všetkou svojou demagogickou vehemenciou, že Boh bol iba výmyslom. Že Boh nikdy neexistoval a tak niekto, kto nikdy neexistoval, nemohol stvoriť ani zákon, ani poriadok a už vôbec nemohol stvoriť takú „nepotrebnú“

Multietnický a multikultúrny štát, ktorý umelo a za každú cenu udržuje relativne bezkonfliktné spoluzitie často protichodných etnických a náboženských skupín ešte nie je demokratický. Je to sud s pušným prachom, ktorý hrozí explóziou pri akejkoľvek početnej či ekonomickej dominancii jednej z týchto skupín, ktorá si začne uzurpovať nadštandardné postavenie v rámci štátu, poznamenané jej videním a vnímaním poriadku, morálky a spravodlivosti. A tento model hrozí aj pri multikultúrnych štátoch, ktoré opakujú akési pomýlené všeobecné frázy o ľudskej rovnosti na základe iluzórnej jednoty človečenstva. Sú to iba bezdúch zakládná, ktoré však v praxi menia pôvodné národné komunity a národné štáty na babilonský chaos, plný protikladov a latentných či reálnych konfliktov. Na babilonský chaos hodnotový, kultúrny a morálny, kde jediným skutočným kritériom kvality a úrovne spoluzitia i prežitia je finančné a mater-

sami deklarovali ako bojovníci za suverenitu a zvrchovanosť ľudu. Pre toto dnešné nové otroctvo diktátu desakralizovaného i dehumanizovaného liberalizmu boli násilne likvidované monarchie a ich tradičný sociálny poriadok, vychádzajúci a udržiavajúci Boží poriadok vecí a postupnosť kontinuity moci a vlády prirodzenej autority. Od revolúcie francúzskej, cez revolúciu bolševickú až po dnešné „revolúcie“ siahajúce na rodinu ako základ každej ľudskej spoločnosti. Všetky tieto „revolúcie“, starostlivo pripravované v bratstvách pod znamením uhlomeru a kružidla, predstavovali a predstavujú hlavný zdroj likvidácie tradičných národných komunit. Ich cieľom bolo mobilizovať, ozbrojiť a poslať najnižšiu ľudskú spodinu, nenávidiacu vo fundamente všetko vyššie, krásne a vznešené, nenávidiacu harmóniu Božieho poriadku, práva a spravodlivosti. A následne využiť ich živelnú a po krvi bažiacu nenávisť proti

Superštat uhlomeru a kružidla

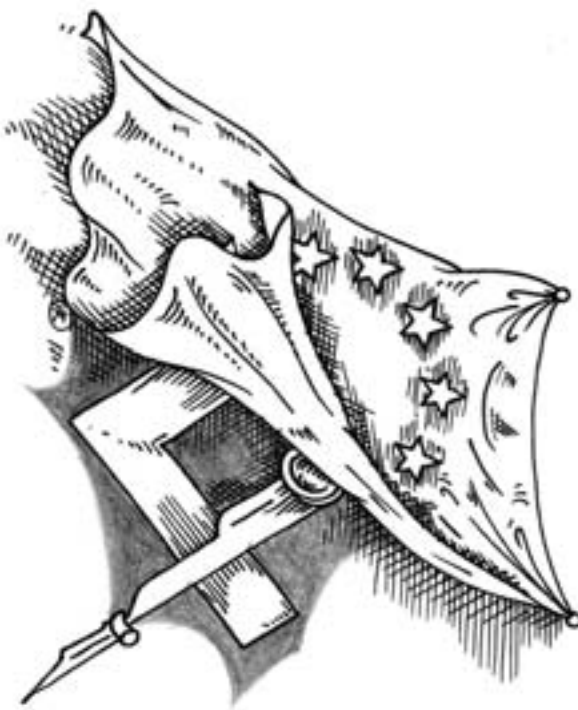
vec, akou je morálka. Nie však tá vágna a liberálno-želatinová pseudomorálka, ale skutočná a pravdivá morálka, ktorá je vo fundamente ukotvená v Božom Zákone, z neho priamo vychádza a v praxi ho aj uskutočňuje. Superštat následne zvestoval svojim obyvateľom prostredníctvom svojich patentovaných „prorokov“, že ak už by mala existovať akási morálka, tá je iba vecou dohody, vychádzajúcej z aktuálneho dopytu a ponuky, z utilitarizmu, či z prasporej vidiny ukojenia pestrej palety chťičov. Popriprade je vecou zle informovaných, neinformovaných, či priamo a cielene zavádzaných ľudí, premenených v instrumentálne ovládanú masu otrokov svojich chťičov, úchyliet, pokleskov alebo priamych deviácií.

Superštat dal vzniknúť novému typu človeka, ktorého nekritické a sebadeštručné tápanie nazval demokratickou vôľou väčšiny. Superštat nahradil argumenty a fakty frázami. Frázami oveľa beštialnejšími a perfidnejšími ako boli heslá najzvrhlejších diktatúr minulého storočia, ktoré sa aspoň obťažovali s otvoreným deklarováním svojich ideových východísk a ideologických doktrín v jasne písanej podobe politických a stranických programov. Medzi všetkými frázami superštátu vyniká frekvenciou opakovania mantra o „obrane hodnôt liberálnej demokracie“. Táranie o demokracii však už nemá nič spoločné s pôvodným významom a zmyslom tohto starogréckeho pojmu. Democacia je totiž rovnako ako vtedy, tak aj dnes možná a skutočne realizovateľná iba v mestských a národných štátoch, ktorých príslušníci – plnoprávni občania – majú spoločné hodnoty a z nich vyplývajúce názory na spoločnosť a na ciele fungovania štátu.

Democacia slúžila a slúži na rozvoj týchto väčšinou národné a kultúrne jednoliatych komunit, ktorým umožňuje a poskytuje obranu pred chaosom a hrozbami vonkajšieho či vnútorného rozkladu. Takou bola democacia v Aténach, starorímskej republike, či švajčiarskej republike slobodných kan-

álne zabezpečenie. Democacia v pôvodnom význame, teda ako konsenzus rovnocenných slobodných občanov, spojených rodovými, jazykovými, kultúrnymi a v neposlednom rade i religijnými putami, ktoré ochraňovali ich svet proti barbarizmu, sa dnes stáva minulosťou. Democacia, ako ju dnes sugestívne

predstaviteľom Božieho poriadku a morálky – proti aristokracii, proti kňazom a nakoniec proti inteligencii. Všetky tieto živly a besy, patologicky trpiace svojou menejcennosťou, zapojili sa do realizácie krvavej kúpele ľudstva, ktoré dnešná „historiameritrix“ nazýva hrdo pojmom pokrokové svetové revolúcie. Prítom bez

náznu hanby a studu zamlčava milióny ich nevinných obetí. Táto luza si dokonca začala naivne namýšľať, že sama tvorí nový vek ľudstva, navonok nehľasiac k silným povrazom, vedúc k rukám ich hýbateľov. Presne podľa ľudového porokadla: „Dostalo sa lajno na policu a myslelo si, že je lekvár“. Alebo inak povedané slovami Senecu mladšieho: „Quidnimis miserivolunt, hoc facile credunt (Čo si chudáci príliš prajú, tomu ľahko uveria). Dedičstvo umelo pripravených a podvrhmi a demagogiou vyvolaných „revolúcií“ dezorientovanej a o to ľahšie zmanipulovanej spodiny, ktorá sa bez akýchkoľvek predpokladov a morálno-sebakritických zábran dostala k moci krvou, je dnes toľko ceneným a okiadaným historickým dedičstvom súčasných provincií, tvoriaceho sa európskeho a neskôr svetového superštátu. V dnešných dňoch sme svedkami ultimatívnej fázy tejto „svetovej revolúcie“, ktorá má v umne strojenej a živenej nenávisti ako v kyseline rozpustiť európske národy a tradičné cirkvi.

Ostáva zodpovedať iba na tieto otázky. Kto presviedča zmätené a dezinformačným balastom otupené davy, že majú patent na svoju údajnú šťastnú budúcnosť? Kto financuje tieto pseudorevolúcie, ktorých primárnym cieľom je postaviť na piedestál simplifikovaného a dehumanizovaného ľudského jedinca? Kto túži tohto vykoreneného, animalizovaného a spupne sa nadrapujúceho človečička ustanoviť za hlavného arbitra odludštenej pseudohumanity? Kto túži z kedysi hrdých európskych národov vytvoriť morálne otupenú, na sebastredných jedincov atomizovanú a požívaciu masu? Hľadajte tak pozorne odpoveď na základnú dvestoročnú otázku: Cuibono?

VLADIMÍR SLOBODA

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: Július Binder – Šéfredaktor: Teodor Križka – Cena jedného čísla je 1.60 € – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrasso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickú adresu: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164,

820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk – Telefonické predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk – Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk – ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

Keby prišiel niekto prvýkrát do Nemecka a bol neznalý pomerov, ktoré tam vládnu, určite by zaváhal, či je vôbec v Nemecku, alebo skôr niekde v severnej Afrike. Nemecko sa za posledné desaťročia diametrálne zmenilo. A nie iba Nemecko, ale Európa vôbec. Premena Nemecka na neeurópsky štát začala, keď sa vo veľkom meradle začali na práce dovažovať neeurópske skupiny gastarbeiterov, väčšinou moslimov. Po nejakom čase sa mohli títo natrvalo usadiť a priviesť následne svoje rodiny, pozostávajúce z niekoľkých manželiek, hromady detí, často aj strýkov, tiet, starých rodičov do Nemecka. Prvými gastarbeitermi v Nemecku boli Taliani. V roku 1955 uzavrelo Nemecko zmluvu o nábore pracovných síl s Talianskom, v roku 1960 s Gréckom a Španielskom a do konca šesťdesiatych rokov s Marokom, Portugalskom, Tuniskom a Juhosláviou. Tridsiateho októbra 1961 bol podpísaný dvojstránkový dokument Dohoda o nábore pracovných síl s Tureckom. Tento dokument je začiatkom imigrácie Turkov, zväčša z východnej Anatólie, do Nemecka. Týmto dokumentom začala aj islamizácia Nemecka. Turci nevybudovali vojnovú zničený štát, ako niektorí politici, najmä zo strany Zelených často argumentujú. Prví Turci prišli do Nemecka až počas tzv. hospodárskeho zázraku (Wirtschaftswunder). Tureckí „gastarbeiteri“ boli Nemcom nanútení tútorom USA.

V roku 1960 žilo v Nemecku 2 500 Turkov. V roku 1961 sa ich počet zvýšil na 6 800 a dnes je približne každý štvrtý „Nemec“ buď Turek, alebo potomok Turkov. Turci priniesli so sebou do Nemecka aj svoju kultúru a zvyky (napr. incest, ktorý je v Nemecku oficiálne trestný, ale medzi moslimami bežný; vraždy pre česť a pod.).

Začiatkom 60-tych rokov vládol v Turecku analfabetizmus, 60% Turkov nevedelo čítať a písať, dve tretiny obyvateľstva žilo na vidieku, štát trpel vysokou nezamestnanosťou. V roku 1952 sa Turecko stalo členom NATO a teda aj dôležitým partnerom USA v čase studenej vojny. Zo strategických dôvodov, aby Turecko čo najužšie priliplo k NATO, malo Nemecko pod nátlakom USA prijímať pracovnú silu z Turecka. Turecko tak zredukovalo svoju vysokú nezamestnanosť a priliv peňazí, ktoré posielali gastarbeiteri do vlasti, pomohol posilniť ekonomiku. Dokonca aj v Turecku žijúci príbuzní gastarbeiterov boli zdravotne poistení v nemeckých zdravotných poisťovniach. A sú dodnes!

Vtedajší minister práce Theodor Blank odmietal podpísať vyššie uvedenú Dohodu o nábore pracovných síl s Tureckom. Argumentoval tým, že náboženské a kultúrne rozdiely by mohli v budúcnosti viesť ku konfliktom medzi domácim obyvateľstvom a tureckými gastarbeitermi. Na nátlak USA k podpísaniu Dohody však došlo. Nie ministerstvom práce, ktoré bolo oprávnené v tejto veci konať, ale ministerstvom zahraničných vecí.

Proti nábore pracovnej sily v moslimských krajinách bol aj Helmut Schmidt (SPD), spolkový kancelár v rokoch 1974 – 1982. Až do svojej smrti (10. novembra 2015 vo veku 96 rokov) sa neprestal vyjadrovať k aktuálnym otázkam. Multikulturalizmus považoval za „ilúziu intelektuálov“. Zdôrazňoval, že Nemecko urobilo chybu, keď začiatkom šesťdesiatych

rokov importovalo v takom veľkom počte gastarbeiterov z krajiny diametrálne odlišnou kultúrou. Apeloval na vládu, aby ukončila prísťahovalectvo z týchto kultúr. V ňom nevidel záchranu proti prestartu nemeckej spoločnosti. „Imigrácia ľudí z východnej Anatólie alebo čiernej Afriky tento problém nevyrieši, prinesie so sebou iba ďalší veľký problém. Sedem miliónov cudzincov v Nemecku (tu myslel zrejme iba na moslimov, pretože cudzincov v Nemecku bolo už v tom čase oveľa viac, D.V.) je zlý vývoj, za ktorý je zodpovedná politika“ (Frankfurter Rundschau, 13. 6. 2005). Podobne

DARINA VERGESOVÁ

Čriepky z Nemecka (2)

ako do Nemecka, aj do Holandska sa islam dostal gastarbeitermi z Turecka a Maroka v 70-tych rokoch. Spočiatku neboli viditeľné príznaky jeho etablovania sa v hostiteľských krajinách. Trvalo nejaký čas, kým gastarbeiteri získali dostatok peňazí na vybudovanie mešít. Náboženstvo nadobudlo väčší význam v ich živote až príchodom ich rodín. Vytvorili vlastné štvrte, ktoré pretvorili na islamské „krajinu“. Zaviedli v nich vlastné islamské tradície, zvyky a zákony. Vybojovali si náboženské práva a výnimky zo všeobecných zákonov a založili vlastné sudy. Prenikli do domorodej spoločnosti zavádzaním hala stravy v školách, nemocniciach a väzniciach, vymohli si právo na modlitebné prestávky v zamestnaní. A pekne pomaličky ale isto pracovali na zničení domácej kultúry a nastolení práva šarie. Toto je prípad aj Nemecka. Moslimovia príchodom do Nemecka priniesli svoju kultúru do svojej novej vlasti a presadili tam aj štýl svojho sveta. A nemecká vláda im to nielen povolila, ale tento ich životný štýl ešte aj pretláčala. Najmenší odpor z radov domorodého obyvateľstva sa považoval za rasizmus voči moslimom.

Mám odložených viacero článkov o „fašistickom“ vyčiňaní Nemcov voči tureckej menšine v Nemecku, ktoré vyšli na Slovensku, a to i v národne orientovanej tlači: v Literárnom týždenníku, v Slovenskej republike alebo aj v Slovenských národných novinách. Jeden autor dokonca tvrdil, že cudzincov v Nemecku vraj upaľujú (SNN 26. 1. 1991). Tieto nezmysly získavali ich autori z nemeckej mienkotvornej tzv. prestížnej tlače. Dnes sedia moslimovia vo vysokých vládných postoch a majú tie najlepšie podmienky expandovať svoj pôvodný svet do nového sveta a postupne pretvárať na svoj obraz. Došlo to až tak ďaleko, že učiteľia sa pred moslimskými žiakmi neodvážia jesť bravčové mäso! Nielen Nemecko, ale aj Švédsko sa stáva islamským štátom. Príčiniť sa o to migrácia a vyššia pôrodnosť moslimov. Sotva sa budú moslimovia k Švédom (ak tam daják ešte budú) tak zhovievavo správať ako teraz Švédi k nim.

Nemecko, niekedy krajina básnikov, mysliteľov a vynálezcov sa rokom 2015 začala plniť masami ľudí, zväčša analfabetmi, početnými kriminálnikmi, teroristami a vrahmi.

Dosiaľ sa ani poriadne nevie, kto všetko tam prišiel. Na nemeckých TV-obrazovkách sa v rôznych diskusiách k slovu dostávajú výlučne propagátori imigrácie a politickej korektnosti. V istej televíznej diskusii (28. 7. 2016) jedna pani tvrdila, že za teroristické útoky v Nemecku je zodpovedná Merkelová, lebo pustila do štátu všetkých imigrantov. Na to jej odpovedal „odborník“ na bezpečnostnú politiku, brigádny generál vo výslužbe Dieter Schuster, že „keby Nemecko nebolo prijalo všetkých utečencov, tak dnes by v Nemecku vo veľkom operoval Islamský štát“!!! Keď sa státisíce moslimov valili

„beráterov“, teda poradcov dosadených na všetky slovenské ministerstvá a centrálné úrady, dosadili Američania Nemcom po vojne tiež „beráterov“, napr. „berátera“ pre denacifikáciu a pod. Každý Nemec, ktorý sa uchádzal o vyššiu pracovnú pozíciu (napr. o vedenie podniku alebo sa chcel stať jeho majiteľom), musel prejsť previerkou. Dialo sa to dotazníkom s 133 otázkami, ktorý bol zaslaný na úrad oddelenia verejnej bezpečnosti. A ten mohol žiadosť dotyčnej osoby buď schváliť alebo odmietnuť.

Spomenutá „prevýchova“ (reeducation) prebiehala vo všetkých

fakultách. Osvedčenie o správnom myslení sa stalo vedeckou kvalifikáciou. Zaujímavé je, že západní Nemci, ktorí žili vrah v demokracii, prešli v skutočnosti silnejšou „prevýchovou“ ako východní „enderáci“ počas komunistickej diktatúry.

Na Európu sa robia nátlaky, aby prijímala masy imigrantov z kultúrne a nábožensky cudzích kultúr. Vraj ich potrebuje na zabezpečenie svojej prosperity a svojho budúceho významu. A Európa ich veľkoryso prijíma a dobrovoľne sa sa dáva pohlcovať kultúrne cudzím, nekvalifikovaným, neprispôsobivým a agresívnym prísťahovalectvom. Takto vraj chce riešiť svoj demografický problém, miesto toho, aby ho riešila prirodzeným prírastkom vlastnej populácie, prípadne kultúrne blízkym obyvateľstvom. Ona ho rieši „budúcimi Nemcami“ a „budúcimi Európanmi“ z Afganistanu, Somálska, Tunisu, Iraku, Sýrie, Jemenu, Konga, Maroka, Mali, Ghany, Čadu a podobne.

Nemecké vlády sa zavčas nepostarali o zvýšenie vlastnej populácie. Nepodporovali mladé nemecké rodiny, napr. aj cenovo dostupnými bytmi. Nebol dostatok detských škôlok a jasli. V bývalej NDR ironicky povedané, nebolo dostať napr. banány, zato sa však štát postaral o to, aby bol dostatok škôlok a jasli. Priam pohromou boli v Nemecku, ale aj inde v západnej Európe 68 roky s prehnanou propagáciou emancipácie ženy. Keď mala rodina viacej detí ako tri, tak sa pozeralo na ňu ako na „asociálov“. A tak Nemcov ubúdalo a privandrovaná moslimská menšina aj „prirodzeným“ prírastkom rapídne rástla. Dôsledkom toho je, že dnes školské triedy neraz pozostávajú z 98% zo žiakov s moslimským pozadím.

Migráciu moslimov do Európy podporuje aj Vatikán. Ešte skôr než sa hovorilo o OSN-Pakte o migrácii, vydal pápež František 21. téz pre riadenú imigráciu, ktoré sú príliš podobné tým v OSN-Pakte o migrácii. Inak vidí migráciu moslimov do Európy vodca Tibeťanov dalajláma Tändzin Gjamcho: „Európa, napríklad Nemecko, sa nemôže stať arabskou krajinou. Nemecko je Nemecko a nemôže prijať všetkých utečencov, lebo je ich veľa. A utečenci by sa mali v prvom rade u seba doma podieľať na znovuvybudovaní vlastnej krajiny“ (Süd-deutsche Zeitung, 1. 6. 2016).

Väčšina afrických krajín zdedila z koloniálnych časov relatívne dobre fungujúcu správu, trhové hospodárstvo a francúzsky alebo britský právny rámec. Po 60 rokoch nezávislosti zostalo z toho len málo alebo skoro nič. V roku 1986 som bola v Keni. Všimla som si, že všetky obchody vlastnili Indovia. Nedalo mi to a tak som sa spýtala jedného Indu, prečo je tomu tak. Vysvetlil mi, že príčinou je pracovná morálka černochoch. Nie sú schopní vykonávať zodpovednejšiu prácu. Všimla som si aj lány neobrobenej černoze. Spýtala som sa jedného domorodca, prečo sa tá zem neobrába. Odpovedal mi, že načo, teraz majú dosť jesť. Keď som mu hovorila o zásobách na horšie časy, iba mávol rukou. Zlyhanie rozvojovej pomoci Afrike v posledných desaťročiach je zrejme. Peniaze daňových poplatníkov končia v bahne korupcie tamojších politikov a záujmov nadnárodných koncernov, ktoré zvyšujú svoje zisky využívaním afrických zdrojov.

do Nemecka a Nemci ich radostne vítali, nevedel si pomyslieť, že sa zbláznili. Príčinou tohto nepochopiteľného správania zo strany Nemcov je najmä politická „prevýchova“, ktorou prešli Nemci po 2. svetovej vojne. Je to aj „kyjak holokaustu“, ktorý im má stále vštepovať dedičný hriech a pocit viny za ich minulosť.

V tomto kontexte je zaujímavá kniha „Nemecká karta. Skrytá hra tajnej služby. Správu podáva šéf MAD“ (Die deutsche Karte. Das verdeckte Spiel der geheimen Dienste. Ein Amtschef des MAD berichtet) od generála Gerd-Helmuta Komossu, bývalého šéfa nemeckej vojenskej kontrarozvedky. Podáva v nej závislosť nemeckej politiky od USA:

1. Každý nový nemecký spolkový kancelár je povinný podpísať v USA takzvaný kancelársky pakt;

2. USA plne kontrolujú nemecké médiá – rozhlas a televíziu, tlačové médiá (noviny, časopisy, vydavateľstvá), filmovú produkciu, divadlo, hudbu, školský výchovný program, učebné plány. (Na okraj: poznám istú osobu pracujúcu v rozhlase, od ktorej viem, že všetko, čo sa má vysielat', najskôr sa musí poslať na americké veľvyslanectvo v Berlíne na schválenie);

3. USA budú uskladňovať nemecké štátne zlaté rezervy v amerických depozitoch.

Po nemeckej porážke v roku 1945 sa v rámci politickej zmeny začali v Nemecku uplatňovať opatrenia slúžiace na očistenie verejného života od národného socializmu, tzv. denacifikácia. Podobne ako malo Slovensko počas 2. svetovej vojny nemeckých

sférach života. Nemci boli „prevýchovaní“ prostredníctvom médií, školstva a cirkvi. Bol to rozsiahly sociologický experiment v zmysle „aplikovanej osvetly“. S americkou armádou prišli do Nemecka psychológovia a sociológovia, ktorých úlohou bolo zistiť odporový potenciál obyvateľstva a vybrať z neho takých, ktorí by s najväčšou pravdepodobnosťou boli tými najvhodnejšími na obnovu komunálnych a iných služieb v štáte. A ktorí by administrátorov armády spoľahlivo informovali o náklade a zmysľaní porazených Nemcov. Všetky významnejšie pozície boli obsadené ľuďmi, ktorých vybrali sami Američania. Americká vojenská vláda bola od začiatku prešpikovaná ustanovizňami spoločenských vied. V tomto čase bol zriadený aj Úrad pre výskum verejnej mienky, ktorý stál vôbec pri zrode tejto inštitúcie v Nemecku. Americkí psychoanalytici, ktorí v USA nemali šancu dostať vytúžené pracovné miesto, našli ho v Nemecku. V roku 1949 vznikol na nátlak Američanov na niektorých vysokých školách aj nový obor – politické vedy. Prvé katedry politických vied vznikli v spolkovéj krajine Hesensko, neskoršie aj na juhu Nemecka, napr. v Heidebergu, Freiburgu, Mníchove a v Stuttgarte. Zo začiatku boli všetky katedry tohto nového odboru obsadené bývalými emigrantmi z Nemecka, ktorí do USA emigrovali pred hrozbou koncentračných táborov. Neskoršie ich nahradili ich študenti, vyštudovaní v USA. V roku 1960 boli katedry pre politické vedy zriadené už na všetkých nemeckých vysokých školách a pedagogických

